№ 84. ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 85 (830)
АПРЕЛИИН 10
СРЕДА
1957 он

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нютагай Советүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэри улам һайжаруулха

Ажалшадай депутадуудай Нютагай Советүүдтэ һунгалтын болоһоор һара бага үлүүтэйхэн саг үнгэрбэ. Энэ үе соо ажалшадай депутадуудай аймагай, районно, городской, сомоной, сельскэ, поселково Советүүдэй түрүүшын сессинүүд боложо дүүрээ. Зарим Советүүдэй сессинүүд дээрэ эмхидхэлэй асуудалнуудһаа гадна, мяха ехээр абадаг болохо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ, һунгагшадай захяа бэелүүлхэ хэмжээнүүд баталагдаа.

Һунгалтын урда тээхи ажалшадай суглаанууд дээрэ һунгагшадай оруулһан дурадхалнуудые, захяануудые ниитэлэн согсолоод, тэдэниие бэелүүлхэ тушаа түрүүшын хэмжээнүүд абтажа байна. Иволгын аймагай Харгана нютагта һуудаг һунгагшад тосхоноо электрын гэрэлтэй, радиотой болгохо эрилтэ хээ һэн. Энэнь мүнөө дүүргэгдэжэ байна.

Мүн Советүүдэй дэргэдэ саг үргэлжын комиссинууд байгуулагдаад, депутадуудые, эдэбхитэдые хүдэлмэридөө олоор хабаадуулан энэ хүндэтэ даалгабаряа шударгыгаар бэелүүлжэ эхилээ.

Манай республикын промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай, колхоз, совхозуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд бүхы совет арадтаал адляар Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлан угтаха гэһэн уялгануудые абаад, мүрысөөнэй долги үдэрһөө үдэртэ үргэдүүлжэ байна. Продукци гаргаха 1957 онойнгоо түсэбые байгша оной декабриин 20-до, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэй, ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулһанай ашаар ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур хоёр процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные түсэбһөө гадуур хоёр процентээр химдаруулха, энэ жэлдэ 120 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра бариха ба бусад шухала уялгануудые республикымнай предприятинуудай коллективүүд абаа. Мүн Мухаршэбэрэй, Бичурын болон бусад аймагуудай колхоз, совхозуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд мяха, һү, ноохо, ороохо таряа, үбһэ тэжээл ехээр абаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай.

Советскэ засагай дүшэн жэлэй ойн баяраар үүсхэгдэһэн ажалшан олон түмэнэй ажалай болон политическэ энэ ехэ эдэбхиие бүхы хэмжээгээр дэмжэжэ, социалистическэ мүрысөө тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ, ажахын болон культурна байгуулалтын асуудалнуудые шадамараар, түргэнөөр шиидхэхэ гээшэ нютагай Советүүдэй түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоод байна. Ажалшадай энэ эдэбхи үүсхэлые дэмжэжэ, үбэлэй үедэ һү ехээр һааха тушаа Кяхтын, Бичурын, Сэлэнгын, Заиграйн, Баргажанай, Курумканай аймагай советскэ болон партийна органууд эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа.

Зүгөөр хабарай тарилгын мүнөө газаа ороод байбашье һаа, үрэһэ хүрэнгөө хүсэд сэбэрлээгүй, зэр зэмсэгээ һайнаар заһаагүй, тариалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргажа эхилээгүй байһан колхозуудые, совхозуудые хаража байгаад хэмжээ абадаггүй, иимэ ехэ дутагдалтай эбсэжэ байдаг аймагуудай, сельскэ, сомоной Советүүд манайда бии. Мүн худалдаа наймаа, ниитын эдеэ хоол, ажалшадай байра байдал, город соохи транспорт һайжаруулха тушаа һунгагшадай оруулһан дурадхалнуудаар ёһотой хэмжээн абтанагүй. Эдэ дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой.

Советүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэриие шангадхахын тулада тэрэнэй гүйсэдхэхэ органуудай, гүйсэдкомуудай таһагуудай хүдэлмэриие һайжаруулха шухала. Советүүдэй гүйсэдкомууд болон тэрэнэй таһагууд хадаа нютагтахи бүхы культурно-политическэ болон ажахын байгуулалтые үдэр бүхэндэ хүтэлбэрилжэ байха, ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые һайнаар хангахын түлөө оролдохо, гүрэнэй дээдэ захиргаануудай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ уялгатай. Бүхы хүдэлмэреэ депутадуудта болон олониитэ эдэбхитэдтэ түшэглэжэ ябуулхадаал, хүдэлмэридөө хамтаараа хүтэлбэрилгын ленинскэ гурим хэлбэришэгүйгөөр сахижа ажаллахадаал тэдэнэр энэ уялгануудаа һайнаар дүүргэжэ шадаха юм.

Аймагай Советүүдэй гүйсэдкомууд саг үргэлжын комиссинуудта ходо туһалха, сельскэ, сомоной, поселково Советүүдтэ һая һунгагдаһан, дүршэл багатай хүдэлмэрилэгшэдтэй семинар үнгэргэжэ, тэдэндэ зүбшөөл заабари үгэжэ байха ёһотой.

Ажахын байгуулалтые хүтэлбэрилхэ хэрэгые үйлэдбэридэ ойротуулха зорилготой хэмжээнүүдэй абтажа байһан мүнөөнэй эрхэ байдалда ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй үүргэ нилээд ехээр дээшэлнэ. Тиимэһээ Советүүд бүри эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилдэг болохо зэргэтэй.

«Гүрэнэй даалгабари дүүргэхэ талаар, үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээхын тулада бүхы арга боломжонуудаа, мүн нютагай ресурснуудые зүбөөр ашаглаха талаар промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай хэдэг хүдэлмэриин шухалын шухала асуудалнуудта, мүн ажалшадай байдал улам саашань һайжаруулха, гэр байрын болон культурна ажаһуудалай барилгын түсэбүүдые дүүргэхэ, ажахын болон культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудта ажаллагшадай зохёон байгуулха үүсхэл эдэбхи хүгжөөхэ тухай оролдохо ябадалда ажалшадай депутадуудай Советүүд гол анхаралаа хододоо хандуулдаг байха ёһотой» гэжэ «Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа улам һайжаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд соо заагдана. Энээниие хараадаа абажа, нютагай Советүүд эмхидхэлэй-ажахын хүдэлмэридэ хүдэлмэришэдые, колхознигуудые, арадай интеллигенциие бүри үргэнөөр хабаадуулжа, зургаадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха зэргэтэй.

Пар хахалжа эхилбэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Зэдэдэ һаянай хараа байса дулааржа, аймагай колхозууд, Боргойн хониной совхоз эртын борнойлго хэжэ дүүргээ. Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозууд түрүүшынхи хэдэн га эртын пар хахалаад байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг нүхэр Шестаковой бригадын тракторист Ф. Заболотский 20 гектар пар хахалба.

Нүхэд Каленовой, Шишмаревой тракторна бригадын механизаторнууд Молотовой нэрэмжэтэ колхозой полинуудта машина техникээ гаргажа, хабарай полевой хүдэлмэри эмхитэйгээр захалба. Трактористнууд Трутнев, Побоков гэгшэд мүн лэ пар хахалжа захаланхай. Нүхэр Побоков үдэр бүри 7 га хахалха нормынгоо орондо 8 га хүрэтэр хахална.

Зэдын олонхи колхозуудта оройн культура тариха газарта хахалгын урда тээхи лущени хэгдэнэ.

Н. Цыбенов, манай корр.

Никита Сергеевич ХРУЩЕВ

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Социалистическэ Ажалай Герой Н. С. Хрущевые Ленинэй орденоор, мүн „Хадуур ба балта“ гэжэ хоёрдохи алтан одоор шагнаха тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой шэнэ, боро газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгые эмхидхэн бэелүүлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэн, нүхэр **Хрущёв** Никита Сергеевичые Ленинэй орденоор, **«Хадуур ба Балта»** гэжэ хоёрдохи алтан одоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1957 оной апрелиин 8.

К. Марксын бэшэһэн „Капиталай“ нэгэдэхи томой ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэнһээнь хойшо 85 жэл болобо

Карл Марксын бэшэһэн гайхамшагта зохёол болохо «Капиталай» нэгэдэхи томой ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэнһээнь хойшо 85 жэлэй ой апрелиин 8-да гүйсөө. «Капитал» гэжэ ном К. Марксын научна гол зохёолынь байһан юм. Агууехэ эрдэмтэн энэ зохёолоо олон жэлдэ бэшээ.

Г. Лопатин, Н. Даниельсон гэгшэдэй оршуулһан «Капиталай» нэгэдэхи том 1872 ондо хэблэгдэһэн юм. Тэрэ үедэ хэблэгдэһэн иимэ номууд ехэ хомор болонхой. КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай библиотекэдэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотекэдэ мүнөө хэдэхэн ном бии юм.

«Капиталай» гурбан томой гар бэшэг тэрэшэлэн хойшонхи заһабаринуудынь марксизм-ленинизмын институдай центральна партийна архивта хадагалаатай байдаг.

Энэ зохёолдоо бүхы наһаяа зорюулааб гэжэ Маркс хэлэһэн юм. Научна коммунизмын агууехэ һургаалда эхи табигшын зохёолнуудынь манай орондо угаа олоор хэблэгдэнэ. «Капитал» Совет засагай жэлнүүдтэ 133 дахин хэблэгдээ. Бүхы тиражынь 5,5 миллион хэһэг болоно.

К. Марксын гениальна зохёолынь СССР-эй арадуудай олон хэлэн дээрэ оршуулагдаа.

(ТАСС).

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

Хүүгэдэй зунай амаралта тухай

Һурагшадай зунай амаралта дүтэлжэ байна. Үхибүүдые зунай сагта амаруулхын зорилгоор профсоюзууд эмхидхэлэй ехэ ажал хэхэ юм. Энэ асуудал ВЦСПС-эй Президиумэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Профсоюзууд энэ зун пионернүүдэй лагерьнуудта 7—15 наһанай 2.650 мянган үхибүүдые, элүүржүүлгын лагерьнууд болон туристнуудай базануудта 8—10 классуудай 100 мянган һурагшадые эльгээхэнь.

Профсоюзна организацинууд пионернүүдэй, элүүржүүлгын лагерьнуудай тооё олошоруулха, тэдэнэрые 3 халаанда хүдэлдэг болгуулха асуудалые предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй сугтаа шиидхэхэ ёһотой.

Пионернүүдэй лагерьнуудта ажаллаха хүмүүжүүлэгшэ болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн абаха, үхибүүдэй бэе махабадые һайжаруулха, ажал хүүлжэ һургаха тушаа асуудалаар ВЦСПС-эй Президиум тусхай шиидхэбэри абаа.

Зундаа городууд болон тосхонуудта үлэхэ һурагшадта ехэ анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Зундаа городто байха үхибүүдые экскурсинууд болон туристска аяншалгануудта эльгээхыень, спортивна талмайнуудые түхеэрхыень, паркнууд, садууд болон клубуудай дэргэдэ городой пионернүүдэй лагерь эмхидхэхыень профсоюзна организацинуудые, клубуудай правленинүүдые, Культурын байшангууд болон ордонуудые ВЦСПС уялгалаа.

(ТАСС).

АРАД ЗОНОЙ ҺАНАМЖАНУУД

Нютагай баялигуудые хэрэглэдэг болоёл

Улан-Удын пивын заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд улаан буландаа сугларжа, «Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа улам һайжаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаа үнгэргэбэ.

Заводой партийна организациин секретарь нүхэр Янькова хүдэлмэришэдэйнгөө суглаа нээһэн дээрэ тоолоод, КПСС-эй городской райкомой секретарь нүхэр Н. М. Гаськовада үгэ үгэбэ.

—Парти, Правительствомнай бидэнэрэй олониитээрээ зүбшэн хэлсэхын тула Никита Сергеевич Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые хэблэлдэ тунхаглаа. Энээниень манай советскэ арад халуун зүрхэнһөө һайшаагаад, мүнөө хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэжэ байна. Тэдэнэр өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулна,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Тэрэшэлэн тезисүүд дотор хэлэгдэһэн дутагдалнуудай манайшье республика соо бии байһан тухай тогтожо хэлээ. Жэшээнь, манай городской райондо барилгын олохон жэжэ участогуудтай хэдэ хэдэн трестнүүд бии. Эдэ трестнүүдэй участогуудые хоёр-гурбан хүнүүд хүтэлбэрилдэг гээшэ. «Темлюйцемстрой» трестын барилгын нэгэ участок манай городской райондо барилга хэнэ. Тус участогай хүтэлбэрилэгшэд ажахын жэжэхэншье асуудал шиидхэхын тула трест руугаа хонходохо, үгышье һаа, трестдээ ошохо баатай болодог. Тиигэжэ үнэтэ сагаа дэмы барадаг, хүдэлмэришэдэй миин байха ушарнууд үзэгдэдэг байна. Тиимэһээ эдэ трестнүүдые нэгэдхэжэ, нэгэ хүтэлбэрилгэтэй болгоо һаа һайн байгаа.

—Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ ехэхэн удхашанартай,—гэжэ заводой модошо дархан нүхэр Огнев хэлэнэ.— Яахадааб гэхэдэ, промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые эрид шууд һайжаруулха асуудал олониитэ ажалшадай үүсхэлээр дэмжэгдэн шиидхэгдэжэ байна.

—Манай заводые хоёр организаци хүтэлбэрилөө. Нэгэдэхинь «Росглавпиво», хоёрдохинь республикымнай Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство болоно. Теэд эдэ зургаанууд заводой түсэбэй дүүргэлтэдэ ушарһан дутагдалые усадхаха хэрэгтэ багаар туһалдаг. Һара, кварталай дүүрэхэ багта бидэнэр телефоноор хөөрэлдэжэ, иишэ тиишэнь телеграммануудые эльгээжэ сагаа барадаг байнабди. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ март һара соо пивын ячмень асаруулхын тула аяар 15 телеграмма «Росглавпиво» эльгээһэн байнабди. Ячмень манай республикада ургадагшье һаань Воронежско областьһоо, Казахстанһаа, Волга шадарай областьнуудһаа асарагдана. Теэд манай республикын хүдөө ажахын мэргэжэлтэд республика дотороо һайн шанартай ячмениин ургаса хураажа абаха гэжэ оролдодоггүй,—гэжэ заводой директор нүхэр Антонов хэлээ. — Заводто шанагдаһан пивэ наймаанда элбэгээр гаргаха гэхэдэ амһарта ехээр дуталдана. Тиимэһээ пивын боошхонуудые Татарска АССР-һээ асарнабди. Шэлдэ эюулэгдэһэн пивэ зөөхэ хайрсагууд дуталдана. Тиихэдэ мнай зэргэлээд байһан модоноймнай завод хэдэн хайрсагуудай мянгаад кубометр хабтагайнуудые аяар холын городууд—Ташкент, Ашхабад эльгээжэ байдаг. Нютагайнгаа эдэ бүхы баялигуудые шадажа хэрэглээ һаамнай хэды ехэ мүнгэн зөөри арьбалагдаха байгаа гээшэб!

Тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн нүхэд Акулинина, Афанасьев, Янькова болон бусад үйлэдбэридэхи дутуу дунданууд тушаа тогтоһон байна.

—Зэргэлээд байһан ликеро-архиин, спиртын заводууд үйлэдбэриингөө талаар манай заводтой дүтэрхышье һаа, Иркутскын ликеро-архиин трестдэ мэдэлтэй юм. Эдэ заводуудые нэгэ хүтэлбэрилгэтэй болгобол, гүрэндэ хэды аша туһатай, гаргаша багатай байха һэм,—гэжэ нүхэр Янькова хэлэбэ.—Тиихэдэ ликеро-архиин завод Городской электростанциһаа дулаасуулха трубопровод оруулжа, кочегарнуудайнгаа хүдэлмэриие хүнгэдхэһэн байна. Тиихэдэнь манай заводто энэ хүдэлмэри хэхэ асуудал табигдаашьегүй байһаар.

Тэрэшэлэн манай республикын тала дайдаар ургадаг алирһан, шасарганаа, мойһон, долоогоно, нохойн хоншоор гэхэ мэтэ хээрын жэмэс багаар суглуулагдана, суглуулагдаһаниинь ондоо областьнуудта эльгээгдэдэг байна. Эдэ баялигуудаа эндээ болбосоруулжа, һэрюун унда, варени, повидло гэхэ мэтые шанадаг болоо һаа һайн байгаа.

Б. Цыремпилов.

Барилгын организацинуудые нэгэдүүлхэ

Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань улам һайжаруулха тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые «Бурмонголстрой» трестын № 5 участогай барилгашад, түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ полигоной хүдэлмэришэд зүбшэн хэлсэбэ.

Зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд тезисүүд дотор хэлэгдэһэн баримтануудые һайшаан дэмжэхэ зуураа, барилгын организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар олон дурадхал оруулба. Мүнөө Улан-Удэ городто олон министерство болон трестнүүдэй барилгын хори шахуу организацинууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэ организацинууд тус бүридөө ондо ондоо түсэбтэйнүүд аад, нэгэ барилга дээрэ хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, зооветинститудай байрын барилгада аяар 4 ондоо управлени, трестнүүдтэ мэдэлтэй барилгын организацинууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэ управленинүүдынь тус бүридөө захиралта үгэдэг. Зариманиинь материально-техническэ талаар муугаар хангагдана. Энэ ушарһаа боложо, институдай байрын барилга унжагайрна, хүдэлмэринь саг соогоо дүүргэгдэнэгүй.

— Бидэнэр энэ барилга дээрэ ажалай эмхидхэлэй ямар муугаар табигдаһаниие барандаа харанабди,—гэжэ модошо дархашуулай бригадир нүхэр Островерхов хэлэбэ.—Иимэ байдал управлени, трест бүхэнэй өөрынгөө тала хаража хүдэлдэг дээрэһээ болоно. Барилгын хүдэлмэриие нэгэ хүтэлбэри доро ябуулха гэжэ тезисүүд дотор хэлэгдэһэниинь тон зүб байна.

«Бурмонголстрой» трестын шабар худхадаг узелай хүдэлмэришэд барилгын хүдэлмэриин үшөө нэгэ дутагдал тухай хэлээ. Хирпиисээр барилга хэхэдэ тон ехэ худхамал шабар хэрэгтэй. Тэрэниие гараар худхажа үрдихын аргагүй. Городой барилгын олонхи организацинууд шабар худхаха механизированнэ узелгүй. Хэрбээ бүхы барилга нэгэ управлениин мэдэлдэ байгаа һаа, шабаргүйдэжэ, хүдэлмэреэ һаатуулхагүй һэн. Тезисүүд соо хэлэгдэһэн Совнархозуудай дэргэдэ барилгые хүтэлбэрилхэ нэгэ управлени байгуулагдахаар хараалагдана. Энэ ехэ зүб гэжэ хэдэн хүдэлмэришэд һайшааба.

Бурмонголстрой трестын түмэрбетоной полигон барилгые индустриальна аргаар эрхилхэдэ хэрэгтэй зүйл бүтээхэ гансахан предприяти болоно. Саашадаа барилгые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй һайжаруулагдахада тус полигоной барилгын бүхы организацинуудые хангадаг болохо байһанда найдагдана.

Тэрэшэлэн трестын автобазын техрук нүхэр Трофимов министерство хоорондын элдэб управленинүүдэй автотранспортын хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулдаг тухай хэлээ. Жэшээнь, нэгэ министерствын автомашинанууд ондоо министерствын ажалда хэрэглэгдэнэ. Тиихэдэ бензин, запасной часть гэхэ мэтэнь бүри ондоо управленинүүдэй мэдэлдэ ороно.

Ф. Башухаев,
«Бурмонголстрой» трестын үйлэдбэриин таһагые даагша.

Бичурын аймагай колхознигуудай, МТС-үүдэй болон совхозой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй 1957 оной

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГАНУУД

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые һайшаан угтажа, бидэнэр, Бичурын аймагай колхознигууд, МТС-үүд болон совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ 1957 ониие шиидхэхы жэл болгохын тула бүхы хүсөөрөө оролдохобди.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада, мүн Смоленскэ областиин ажалшадай Хандалгада харюу болгон Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ бултадаа хабаадажа, иимэ социалистическэ уялгануудые абанабди:

1. 1957 ондо колхозууд болон совхоздо нёдондонойхиһоо 63,7 процентээр ехэ мяха, тэрэ тоодо 4,4 дахин ехэ гахайн мяха абаха. Тиигэжэ 17650 центнер мяхан, тэрэ тоодо 7200 центнер гахайн мяхан абтаха байна.

15200 центнерһээ бага бэшэ мяха, тэрэнэй 6500 центнерынь гахайн мяхан гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ мяхан, 4,7 дахин ехэ гахайн мяхан гүрэндэ тушаагдаха, худалдагдаха байна.

Зарим колхозууд 1957 ондо гүрэндэ мяха тушааха, худалдаха талаар бүри ехэ уялгануудые абаа.

XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хамтадаа 1435 центнер, тэрэ тоодо 750 центнер гахайн мяха абажа, түсэбһөө гадуур 350 центнер мяха гүрэндөө тушааха; Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 1615 центнер, тэрэ тоодо 686 центнер гахайн мяха абажа, түсэбһөө гадуур 300 центнер мяха гүрэндөө тушааха; Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз хамта 1203 центнер мяха, тэрэ тоодо 542 центнер гахайн мяха абажа, түсэбһөө гадуур 300 центнер мяха гүрэндөө тушааха байна.

Гадна, аймагай эмхи зургаанууд 100-гаад толгой гахай шахахань: раймаслопром 40 толгой, сахарай завод 20 толгой, эд хэрэглэгшэдэй кооперации 30 толгой гахай шахахаар хараална.

2. Һү абалгые 150 процент дээшэлүүлжэ, колхозуудта 42 мянган центнерһээ бага бэшэ һү һааха, гүрэндэ хамта 30 мянган центнер, тэрэ тоодо түсэбһөө гадуур 13.000 центнер һү тушаахабди.

3. Нооһо абалгые 22 процентээр ехэ болгожо, 1956 ондо 984 центнер нооһо гүрэндэ тушааһан һаа, энэ жэлдэ 1200 центнерһээ бага бэшэ нооһон тушаагдаха.

1 миллион 100 мянганһаа үсөөн бэшэ үндэгэ абажа, гүрэндэ тушаахабди.

4. Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэтэйгээ хамта энэ жэлдэ тоо толгойень олон болгохобди. Нёдондонойхиһоо 500 толгойгоор гү, али 5,0 процентээр олон үхэртэй, 9 процентээр олон үнеэдтэй, 16 процентээр олон хонитой, 6 процентээр олон гахайтай болохобди.

Мяха абаха талаар уялгануудаа бэелүүлхын тулада 1890 толгой үхэр, 7870 хони, 10500 гахай илгажа, шахажа захалхабди. Тэдэнээ һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ, һайса таргалуулаад, гүрэндэ тарган, дундаһаа дээшэ хүшэтэй мал тушаахын тула үхэрэй шэгнүүрые 2,8 центнер, гахайн — 80 килограмм, хониной—45 килограммда хүргэхэбди. Шубуунай мяха ехээр абаха зорилгоор шубуунай тоое 55 мянга, тэрэ тоодо уһанай шубуудые 2 мянга хүрэтэр олон болгохобди.

Мяха абалгые ехэдхэхэ хэрэгтэ гахай шахалга гээшэ шиидхэхы удхашанартай һэн тулань гахайн тоо толгойе олошоруулхабди. 10 мянган толгой гахай шахажа гүрэндөө тушаахабди. Иигэжэ хахалагдадаг газарай 100 га бүриин 8,1 центнерһээ бага бэшэ гахайн мяха гүрэндэ тушаахабди. Энээнтэй хамта аймагай колхоз бүхэн жэлэй эсэс болотор томо эхэ гахай бүридэ 2 толгойһоо үсөөн бэшэ нэгэ удаа түрүүлэгдээд шахагдаха гахайтай болохо.

Мяха ехээр абахын хойноһоо малшадай оролдохын тула малайнгаа шэгнүүрые нэмээһэнэйнь түлөө нэмэлтэ түлбэри һара бүридэ тэдэндэ үгтэхэ байна. Энээнэй тулада шахагдаха малаа шэгнээбди. Саашадаашье тэдэ малые һара бүридэ шэгнэжэ байхабди.

Харууһа, эдеэлүүлгыень эрид һайжаруулжа, үнеэн бүриһөө аймаг дотор 1300 литр хүрэтэр, Ждановай, Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта 1400 литр хүрэтэр һү һаахабди.

Хони үсхэбэрилгэ хамтымнай ажахын олзо ехэтэй һалбари гээшэ. Иимэһээ хониной тоо толгой олошоруулхатаяа хамта, тэдэнһээ нооһо ехээр абаха бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлхэбди. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө 2,4 килограмм нооһо (50 процентһээ бага бэшэнь сэбэр нооһон байхаар) хайшалхабди.

Эдэ бүгэдые хэрэг дээрээ бэелүүлхэ ябадал малай тэжээл хүсэд бэлдэһэнһээ, хүдөө ажахын культурануудай, мүн сабшалангай ногооной ургасые дээшэлүүлһэнһээ ехээр дулдыдаха гэжэ бидэ ойлгонобди.

Иимэһээ бии байгаа наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэеэ дууһыень полинуудта гаргахабди, хараалагдаһан агрохэмжээнүүдые үнгэргэхэбди. Уһалагдадаг газарые 1500 гектараар үргэдхэхэбди. Хабарай тарилгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар, эмхитэйгээр үнгэргэжэ, 1957 ондо орооһото культурануудай га бүриһөө 12 центнерһээ бага бэшэ, хартаабхын—120 центнер, овощиин—130 центнер ургаса абахабди. 1956 ондо 32 мянган тонно орооһо таряа абаһан һаа, мүнөө жэлдэ 40 мянган тонно хүрэтэр таряа абахабди. 40 процентээр ехэ овощь, 3 дахин ехэ хартаабха хуряахабди.

Кукурузал манай эндэ тэжээлэй гол шухала культура гэжэ бодоод, тэрээниие һайнаар тарижа, үндэр ургаса ургуулбал малай тэжээлээр элбэг болохобди, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэбди гэжэ ойлгожо байһан туладаа энэ жэлдэ силостэ орохо кукуруза 4985 гектар эгээн һайн, үрэжэл ехэтэй газарта, ехэнхиинь квадратно-гнездовой аргаар тарижа, зундаа ургасынь ряд хоорондохи газарые 2—3 дахин элдүүрилэн, нэмэлтэ үтэгжүүлгэ хээд, кукурузын гектар бүриһөө 150 центнер ногоон эшэ набша хуряажа, 1957 ондо үнеэн бүридэ 10 тонноһоо бага бэшэ силос, хамта 32 мянган тонно силос даража абахабди. Энэ оной июль болотор силос дараха нүхэнүүдые бэлдэхэбди.

Нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ бүдүүн тэжээл бэлдэжэ, эбэртэ бодо малай толгой бүхэндэ 20 центнер бүдүүн тэжээл үбэлжэлгын эхилтэр бэлдэхэбди. Энээнэй тулада зелёнкын тарилгые ехэдхэхэбди, сабшалан һайжаруулха тушаа агрохэмжээнүүдые бэелүүлхэбди, уһалагдадаг газараа гурба дахин уһалхабди.

Сабшалангай га бүриһөө 10 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ хуряахабди.

Һүнэй, гахайн фермын зуһалангуудай хажууда хара таряа, овёс, викэ овёсой ба овёс горохын холисо, горох, люцернэ, хартаабха, тэжээлэй корнеплод үнеэн бүридэ 0,7 га хүртэхөөр тарижа, зундаа малда эдюулхэбди.

Сахарай свёкло һайнаар ургуулжа шадаагүй дээрэһээ һүүлэй хэдэн жэл соо эндэхи сахарайнгаа заводые хангана гүйбди. Энэ жэлдэ га бүриһөө 150 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряажа, 15 мянган тонноһоо доошо бэшэ сахарна свёкло тушаахые оролдохобди.

Энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилгоор машинно-тракторна станцинууд иимэ уялгануудые абаба:

а) условно трактор бүхэнөөр 650 гектарһаа бага бэшэ зөөлэн хахалалга хэхэ.

б) 15 футова комбайнаар 10 үдэрэй туршада 150 га хуряаха.

в) ажалайнгаа шанарые һайжаруулжа, агротехникын бүхы заабаринуудые наринаар сахиха, машинануудаа зүбөөр хүдэлгэхэ, натура түлбэридэ ородог бүхы зүйлэй продукциин өөрынь үнэ сэнгые 5 процентээр химдаруулха.

Элдэб материал болон мүнгэн зөөри алмахын түлөө хододоо оролдохобди.

Байра муутай малһаа ашаг олзошье бага абтадаг гэжэ мэдэһэн туладаа бидэнэр энэ жэлдэ үнеэдэй 9 байра, тугалай 6 байра, гахайн 11 байра, хониной 8 байра барижа, бүхы үнеэдээ, эхэ хонидоо, эхэ гахайнуудаа ерэхэ үбэл дулаан, типовой байрада үбэлжүүлхэбди.

Нүхэдүүд! Хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашадаа хүгжэлтын үндэһэ һууринь таряанай ажахы болоно. Бүхы орооһото, тэжээлэй культурануудай, сахарай свёклын, хартаабхын, овощиин, мүн илангаяа кукурузын үндэр ургаса абаха тушаа хэмжээнүүдые бэелүүлхэбди.

Манай аймагай колхозуудай, совхозой ажахын гол һалбари болохо мал ажал ниитын ажахын ашаг олзые ехэдхэхэ, колхознигуудай ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ эгээн шухала һуури эзэлнэ.

Мяха, һү, нооһо ехээр абадаг болохын түлөө, хүдөө ажахын продукци абаха зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөө аймагай колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозой хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди.

1957 ондо социалистическэ мүрысөөгөө саашадаа үргэлжэлүүлэе гэжэ хүршэ Мухаршэбэрэй аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые уринабди.

Агуухэ Октябриин 40 ойн хүндэлэлдэ

Тарилгын машинанууд бэлэн

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй механизаторнууд партиин ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон шэнэ уялгануудые абаад, амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Тарилгын машинануудай заһабарилга түсэбһөө һара шахуу урид дүүргэгдэбэ. Мүнөө 67 сеялкэ, 25 культиватор, 51 плуг болон бусад машинанууд тарилгада бэлэн болонхой. Сеялкэнүүдые заһабарилдаг нүхэр Козловой бригада эрхим ажалаараа шалгаржа гараа.

Мүнөө энэ бригадынхид Октябриин 40 жэлэй ойе угтуулан дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, үбһэ хуряалгын машинануудые апрелиин 10 болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Механизаторнууд нүхэд Б. Дамдинов, И. Шайдуров, Е. Антонов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 130—150 процент хүрэтэр дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Манай корр.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обком, «Забайкаллес» комбинат модо бэлэдхэлэй пункт, мастерска участогуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй февраль һарын дүн гаргаба.

Шулуутайн леспромхозой «Шабар» гэжэ пункт (начальнигынь нүхэр С. Нархинов, цехын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр С. Сункуев) мүрысөөндэ түрүүлээ. Энэ пункт февраль һарынгаа түсэбые модо отололгоор 127 процент, шэрэлгээр мүн лэ 120 гаран процент дүүргэһэн байна. Энэ үе соо 118 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн алмагдаа.

Түсэбтэ даабаряа бүхы талаһаань үлүүлэн дүүргэжэ, ехэхэн мүнгэн зөөри алмаһанай түлөө энэ пунктда профсоюзай Центральна Комитет, СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерство дамжуулгын Улаан туг 10 мянган түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулба.

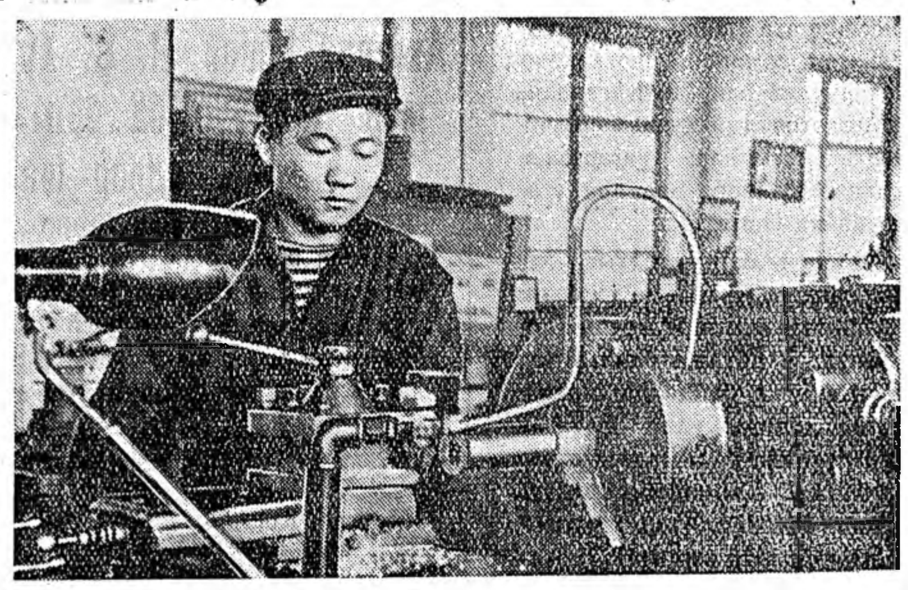
Хоёрдохи мүнгэн шанда Шулуутайн леспромхозой «Кокэтей» гэжэ пункт, гурбадахи шанда Баргажанай леспромхозой Гусихиин пункт хүртөө.

Мастерска участогуудай дундаһаа Баргажанай леспромхозой нүхэр Гурулёвой даадаг участок түрүүлжэ, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө. Энэ участок СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын, профсоюзай Центральна Комитедэй дамжуулгын Улаан туг алдангүй барижа байнхай.

Хоёрдохи мүнгэн шан Шулуутайн леспромхозой нүхэр Кулаковой, Ээрын леспромхозой нүхэр Щербаковой участогуудта үгтэбэ. Гурбадахи шан нүхэр Игнатьевай даадаг участок (Шулуутайн леспромхоз), нүхэр Гуманковой участок (Хандагайн леспромхоз) абаа.

Мүнөө эдэ пунктнууд, участогуудай хүдэлмэришэд Октябрьска революциин һайндэрэй хүндэлэлдэ шэнэ уялгануудые абаад, тэдэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула ажалайнгаа эршые улам шангадхажа байна.

Н. Тюриев.

Комсомолец Дашинима Дамбаев Советскэ Армиһаа табигдажа ерээд, Улан-Удын судна заһабарилгын заводой механическа цехтэ токарёор хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө нүхэр Дамбаев Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө даабариие 160—175 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Д. Дамбаев. А. Мантаевай фото.

Халтар хара үнэгэнһ[ээ] олзо ехээр ороно

Баргажандахи агнууриин ажа[хы] (директорынь нүхэр Скосырск[ий]) ан үсхэбэрилгээр республика до[тор]роо түрүү һуури эзэлнэ. Тус ажа[хы] нёдондо 42 халтар хара үнэгэ[тэй] байһан аад, мүнөө 125 үнэгэтэй [бо]лонхой.

Үнгэрэгшэ хабар эндэ ороо[ной] кампани һайнаар ябуулагдажа, үнэгэн бүриһөө 4—5 гүлгэн аб[таг]һан байгаа. Гараһан гүлгэд ветер[и]нарна заабариин ёһоор һайса э[дээ]лүүлэгдэжэ, харууһалагдажа, []шье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдээ. [] хэрэгтэ ан үсхэбэрилэгшэ [нүхэр] Нестеров ехэхэн үүргэ дүүргэ[] Һайн арһатай үнэгэдые хороло[] гөөр томо, олон болгохо хэрэг[] өөрынгөө шадабариие, Москва[] ветеринарна Академидэ һура[] олоһон мэргэжэлээ сүм зорюул[] Тэрэнэй ашаар энэ ажахы нёдон[до] жэл 193 мянган түхэригэй о[лзо] олоо.

Мүн Курумканай аймагай Хр[у]щевой, Молотовой, Калининай, Ст[а]линай нэрэмжэтэ колхозууд а[] фермэнүүдһээ ехэ мүнгэнэй ол[зо] олоно. Жэшээлхэдэ, Хрущевой [нэ]рэмжэтэ артель нёдондо жэл [] халтар хара үнэгэнэй һайн ар[һа] Эхэ орондоо тушаажа, 160500 тү[хэ]ригэй олзо олоо һэн.

Эдэ фермэнүүд Октябрьска ре[во]люциин һайндэртэ зорюулан, мү[нөө] жэл бүри ехэ мүнгэн олзо оло[хо] гэһэн уялгануудые абанхай. Барг[а]жандахи ангай фермэ эмэ үнэг[эн] бүриһөө 5-һаа үсөөн бэшэ гүл[гэ] абажа, жэл соо 300 мянган түхэ[ри]гэй олзо олохобди гээд, тэрэнээ б[э]лүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэ[м]сэнэ. Мүнөө энэ фермынхид үнэг[э]дэй байдаг клеткэ, элеэ бэлдэд[] кухни гэхэ мэтые ехэ болгон зас[]барилжа байна.

Д. Колмаков.

Һү ехээр һаана

Һүүлэй 2—3 жэлэй турша[да] Занграйн аймагай Сталинай нэрэ[м]жэтэ колхоз адууһа малай аш[аг] шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анх[а]ралаа һайнаар табидаг болоо. Аж[а]хын үнгэрһэн жэлдэ эндэ үнеэн б[ү]риһөө 1070 литр һүн һаагдаа. Түрү[ү] һаалишад М. Афанасьева, Н. Ма[т]веева, Т. Иванова болон буса[д] үнеэн бүриһөө 1200—1400 литр һү һааһан байна.

Ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ хүнүү[д] малшад болгон эльгээгдэһэн бай[на]. Һаалишад Афанасьева, Зубакин[а], Шипицына гэгшэд таба һарын тур[ша]да үнеэн бүриһөө 450—534 лит[р] һү һаажа, түрүү зэргэдэ ябалсана. Малай олон байра баригдаа. Мү[н] энэ жэлдэ үнеэдэй, хонидой байр[а] баригдахаар хараалагдана.

Колхозой һаалишад үнеэн бүри[]һөө 1400 литр һү һаахын түлөө тэм[]сэжэ байна.

Ф. Иванов.

Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ

Маленковой нэрэмжэтэ манай колхоз Зэдын аймагтахи томохон колхозуудай нэгэниинь юм. Ажахымнай гол һалбари мал ажал болоно. Колхоздо нютагай үүлтэрэй үнеэдэй 4 фермэ, эхэ хонидой 6 отара болон бусад малай фермэ бии.

Урда жэлнүүдтэ бии байһан арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шадагдаагүйһөө боложо олзо доход багаар абтадаг һэн.

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ тухай парти, правительствын абаһан хэмжээнүүдэй һүүлээр колхозой байдалда нилээд ехэ хубилалта болоо. 1956 ондо хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд гол түлэб бэелүүлэгдэнхэй.

Үнгэрһэн жэлдэ олзо доходой 40 процент ганса мал ажалһаа ороһон байна. Үнеэн бүриһөө 1188 литр һүн һаагдаа гэхэ гү, али бүхыдөө 360 мянган литр һаагдажа, хараалагдаһан түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Энэмнай урдахи жэлтэй сасуулбал 127 мянган литрээр ехэ болоно. Мүн мяхан нилээд ехээр абтаа. Жэшээлхэдэ, 1750 центнер мяхан абтаха ёһотой аад, 2000 центнер абтаа.

Мүн тэрэшэлэн нилээд ехэ нооһон хайшалагдаһан байна. Бүхыдөө 187 центнер нооһон абтаа гэхэ гү, али нёдондонойхидо оробол 34 центнер үлүү хайшалагдаа. Абтаһан бүхы нооһоной 47 процентнь нарин, нарибтар юм.

Гэхэтэй хамта, туйлаһан амжалтамнай һанаандамнай хүрэнэгүй. Арга боломжонууд үшөөл хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, шубуудай тоо толгойе олон болгохо, үндэгэ абаха хэмжээ-ябуулганууд дүүргэгдэээгүй. Тахяа бүриһөө оройдоол 39 үндэгэн абтаа гэхэ гү, али түсэб оройдоол 30 процент дүүргэгдээ.

Мал ажалые саашадань түргөөр хүгжөөхын тулада орооһото культурануудые ехээр тариха шухала гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ ажахын үнгэрһэн жэлдэ талха таряанай ургасые дээшэлүүлхэ зорилго колхозой үмэнэ табигдаһан байгаа.

Мүнөө манай колхоздо 4000 гектар тарилгын талмай бии. Тэрээнэйнь 2 мянган гектарта шэниисэ, 600 гектарта тэжээлэй үнэтэ культура—кукуруза таригдана. Хабарай тарилгые богони болзорто хэжэ, агротехническэ заабариие нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруулан хэрэглээ һэмди.

Сагай уларилай хэды таагүй, хура бороогой бага байбашье, харууһалга һайнаар хэгдэһэнэй ашаар муу бэшэ ургаса абтаа. 1800 гектар шэниисын талмайн, гектар бүриһөө дунда зэргээр 8,4 центнер ургаса хуряагдаа. Таряалангай ехэ талмайда амяарлан хуряалга түрүүшынхеэ хэгдэжэ, хэдэ мянган пүүд таряан үлүү абтаа. Гэбэшье, түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор ургаса абтаагүй. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, поли үтэгжүүлхэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдаа, уһалууриин һубаг малтагдаагүй.

Бага ургаса хуряагдаһанай үшөө нэгэ шалтагаан юуб гэхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ пар бага байгаа, орооһото культура гол түлэб хабар хахалагдаһан газарта таригдаа.

Гэбэшье, зарим газарһаа орооһо таряанай үндэр ургаса абтаа. Нэгэдэхи комплексно бригадынхид 300 гектар талмайһаа гектар бүриин 15 центнер, хоёрдохи комплексно бригадын хүдэлмэришэд (бригадирынь нүхэр Симоненко) 260 гектарһаа дунда зэргээр 16 центнер шэниисэ хуряажа абаа. Эдэ амжалта юу харуулнаб гэхэдэ, талха таряанай ургасые бүри дээшэлүүлхэ арга боломжо манай колхоздо бии байна.

Түсэбөөр хараалагдаһан ургаса абтаашьегүй һаа, колхознай гүрэнтэеэ сүм тоосоһон байна. Гүрэндэ 60 мянга гаран пүүд эрхим шанартай таряан худалдагдаа. Таряа тушааха түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет колхозой гэшүүдые халууннаар амаршалһан юм. Энэ жэлэй үрэһэ хүрэнгэ хаагдаа, ниитын малда таряа талханай зүйл нилээд ехэ бэлдэгдэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлдэ хамтын ажахын бүхы һалбаринуудһаа 1 миллион 800 мянган түхэриг олзо доход орожо, урда жэлэйхидэ оробол 807 мянга түхэригөөр олзомнай дээшэлһэн байха юм. Иимэ ехэ олзо доход түрүүшынхеэ абтаа. Хэрбээ 1955 ондо колхознигуудай ажалта үдэртэ 2 түхэриг хубаагдаа һаа, үнгэрһэн жэлдэ 4 түхэриг 30 мүнгэн хубаагдаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудые хүсэ зөөри багаар гаргажа абаха тушаа амжалта балай туйлагдаагүй. Энэ жэлдэ центнер һү, мяха, нооһо болон бусад продуктнуудые бага гаргашатайгаар абаха тодорхой хэмжээнүүдые зохёохо гэжэ шиидэгдээ. Һая болотор хүдөө ажахын эдеэ хоолые абахада хэды шэнээн хүсэ зөөри гаранаб гэжэ тооложо шадахагүй байгаабди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын хүтэлбэрилгэ һайжаруулха тушаа нилээд ехэ хэмжээнүүд абтабашье, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы органууд маанадтай холбоо барисаа багатай, колхозой экономикодо анхаралаа үшөөл һулаар хандуулна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ багаар туһална. Аймагай партийна болон советскэ органууд энэ талаар горьтойхон шүүмжэлэлдэ оробошье, ажал ябуулгаяа эрид һайжаруулнагүй.

Хамтын ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, һайнаар хүдэлжэ ябаһан хүнүүдые урмашуулха асуудал ехэхэн удхашанартай. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоздо түрүүшүүлэй тоо улам олошороо. Юуб гэхэдэ, колхозой правлени, партийна эхин организаци илангаяа малшадые материальна талаар урмашуулгада ехэ анхарал табидаг болоо. Мал ажал дээрэ хүдэлдэг 34 хүн нэмэлтэ түлбэри болгон 93 хони, 2 тугал, 25 поршоонхо, 1000 гаран литр һү абаһан байна. Ахалагша хонишон Бимба Дондоков 9 хони, хонишон Ямпилов 6 хони нэмэлтэ түлбэри абаа. Һаалишад Клавдия Хайдукова, Мария Доржиева, Ц. Х. Мункуева гэгшэд 100—105 литр һү абаа.

Колхозой олзо доходой дээшэлхэ бүри колхознигуудай ажалта үдэрынь үнэтэй болоно. Жэшээлхэдэ, хонишон Буда Аюшеев олоһон ажалта үдэрнүүдтээ 8400 түхэриг, 30 центнер таряа, мал адуулагша Н. У. Самданов (һамгантаяа) 14835 түхэриг, 50 центнер таряа абаа.

Жэлэй хугасаада колхознигуудта 400 мянган түхэриг аванс болгон үгтэһэн байна. 1956 ондо артелиимнай гэшүүд ажалта үдэртөө абаһан мүнгэнһөө 100 мянга шахуу түхэриг нөөсэлгын кассада хадагалаа.

1957 ондо—зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлдэ мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абаха гэһэн зорилго манай колхознигууд урдаа табинхай. Энэ жэлэй түсэбэй ёһоор колхознай 28 мянган центнер таряа, 2500 центнер мяха, 500 мянган килограмм һү, 275 центнер нооһо абахаар харааланхай. Тэрэнэй түлөө үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха, хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,8 килограмм нооһо хайшалха болонобди. Хонидой тоо толгойе 13 мянга хүргэжэ, энэ һалбариһаа 1 миллион 400 мянган түхэригэй олзо абтаха юм. Бүхы олзо доходоо 3 миллион түхэриг болгохо, ажалта үдэр бүридэ 6 түхэригһөө доошо бэшые хубааха зорилготойбди.

Табиһан энэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тулада малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ ёһотойбди. Үнгэрһэн жэлдэ 80 толгой үнеэдэй типовой байра, тугалай байра, 800 толгой хонидой байра болон бусад байра баригдажа, бэлэн болоһон байна.

Урда жэлнүүдэй алдуу дутуунуудые хараадаа абалсан, колхозой правлени үбэлжэлгэдэ эмхитэй һайнаар бэлэдхээ һэн. Үбэлэй түл һайнаар абахын тулада хонидой байра саг соогоо заһагдаһан, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлһэн байнабди. Тэрэнэй ашаар колхозой б[ү]хы отарануудта түл абалга бар[]үнгэржэ байна. Б. Дондоповой, Д. Банзаровай даадаг отарануудт[а] түл абалга һайнаар эмхидхэгдэ[] Эдэ отарануудай хонишод абаһа[н] хурьгадаа һайнаар түлжүүлнэ. Мү[н] Б. Самдановагай, Л. Пагбаева[й], Исаковай отарануудта 1500 хурьга абтаад байна. Нёдондо жэлһэ[э] эхилжэ хурьгадые эхэтэйнь. с[] байлгажа түлжүүлнэбди.

Энэ жэлдэ һаалишадшье һайнаа[р] хүдэлнэ. Түрүү һаалишад К. Хай[]дукова, Ц. Х. Мункуева, Б. До[р]жиева, Т. Жугдурова, Д. Мункуева гэгшэд 5 һарын туршада үнеэн бү[]риһөө 600—1100 литр һү һаагаа. Нё[]дондо жэлтэй сасуулхада колхозна[й] һү һаалгаяа хоёр дахин дээшэлүү[]лээ.

1957 ондо үндэр баян ургаса аба[]хын түлөө ехэхэн оролдолго гарга[г]даа. Мүнөө орооһото культурануу[]дай үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэгдэжэ дүүргэгдээ, үбэлэй агротехническ[э] хэмжээ-ябуулганууд — наг шэбх[э] гаргалга, үнэһэ, шубуунай арга[] гэхэ мэтэ суглуулагдажа байнхай.

Энэ жэлдэ барилга олоор бари[г]дахаар хараалагдана. Жэшээлхэдэ, 200 үнеэдэй байха шулуун хоёр бай[]ра, 1400 хониной байха хоёр байра, 1000 тонно таряанай амбаар, 5 а[в]томашинын багтаха гараж, хүүгэ[]дэй ясли, малшадай культбаза, малшадай байха 10 гэр болон бу[]сад барилганууд бүтээгдэхэ юм.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ой[н] һайндэрые ажалай амжалтаар уг[]тахын түлөө манай колхозой гэ[]шүүд бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ байна.

Ц. ГАРМАЕВ, Зэдын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ЭНЭ ЖЭЛДЭ 100 МЯНГАН ГАХАЙ ШАХАЖА, ГҮРЭНДӨӨ ТУШААЯ!

☆ ☆ ☆

Закаменайхид малаа таргалуулха гүйсэд аргатай

Энэ голой эрьеэр зурыһан харгы ...шэн нютагһаа баруулхадаа үн... хада, хабсагайн хажуу тохой... хотиржо захална. Эгээл эндэ Закаменай аймагай тала дайда ...дэг. Энэ аймаг үндэр газарта ...одог тула бусад аймагуудта ор... таряа талха багаар таридаг... һаа, адуу малаар яһала олон ... Мүнөө хабарай урин дулаан ...жо, малай бэлшээрие үргэнөөр ...хэхэ саг ерээ.

...гдаар баян бэлшээриин газар... харахадаа эндэхи колхозууд ...ндөө тарган мяха ехээр тушаа... түлөө эмхидхэлэй ямар хүдэлмэ... ...жэ байна хаб гэжэ һанагда... Энэ асуудалаар һонирхохо ...раа, үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай ...озуудай гүрэндэ хэды шэнээн ...тушааһаниие хаража үзэхэ хэ... ...эй ха. Партиин ЦК-гэй сен...ьска Пленумэй шиидхэбэриие ...үлэн, эдлүүриин газарай 100 ...ар бүридэ мяха абаха талаар ...ондо аймагай колхозууд хуби... хэжэ шадаагүй. Үнгэрэгшэ ...дэ гүрэндэ тушаагдаһан мяха ...ожо үзэхэдэ, аймаг дотор эд...риин газарай 100 гектар бүхэн... 6,9 центнер мяхан абтаһан бай... Гахайн мяхан оройдоо 1,5 цент... абтаа. Тушаагдаһан малынь ...аргагүй жэжэ, үхэр дунда зэр... ...мил 1,8 центнер, хонин орой... 28 килограмм, гахай 40 кило... ...им татаһан байха юм.

Колхозуудай олзо доходые дээ...үүлхын зорилгоор, мүн парти, ...ительствын эрилтэ дүүргэн, гү... ...дэ тарган мяха тушааха хэрэг... Гэбэшье, нёдондо жэлдэ айма... ...партийна организаци, колхозуу... хүтэлбэрилэгшэд малаа тарга...лхын түлөө шанга тэмсэл ябуул... шадаагүй. Аймаг дотор гүрэндэ ...аагдаһан малай ехэнхи хубинь ...даһаа доошо шадалтай ба ту... ...хай сэгнэлтээр абтаһан байна.

«Коммунизм» колхоз (түрүүлэг...нь нүхэр Санжитов) аймаг дото... адуу малаар эгээл олон колхоз ...оно. Тус колхоз үнгэрһэн жэлдэ ...гһаа олоншье мал гүрэндэ ту... ...гаа. Теэд тушаагдаһан малынь ...андаа шахуу туранхай байшоо. «Байкал», Ждановай нэрэмжэтэ бо... бусад колхозуудай тушааһан ...баһал туранхай, дундаһаа доо... шадалтай һэн.

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ мяха ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэлдэ гахай үсхэбэрилгэ гол һуури эзэлхэ ёһотой гэжэ парти, правительство заана. Юуб гэхэдэ, гахай бусад малда орходоо бэлэнээр томо болодог, тэрэниие түргөөр, олооршье түрүүлжэ болохо ха юм. Гэхэтэй хамта, Закаменай аймагта гахай үсхэбэрилгэ тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «манай эндэ таряа багаар таридаг, тиимэһээ гахайда эдюулхэ юумэн олдодоггүй» гэһэн буруу һанал бодол баримталдаг заншалтай. Тиимэһээ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гахай үсхэбэрилхые оролдодогшьегүй байна. Жэшээнь, нёдондо жэлдэ Ждановай нэрэмжэтэ колхоз хэдэн гахайтай байгаа. Теэд колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд — түрүүлэгшэ нүхэр Маланов, парторганизациин секретарь нүхэр Очиров гэгшэд «гахайнууднай нютагай үүлтэрэй, олзо багатай» гэжэ шалтаад, тэдэнээ бултыень үүсэлжэрхиһэн байна. Мүнөө аймагай бэшэ колхозуудта хэдэ хэдэн гахай биишье һаань, тэдэниие олошоруулха, шахалганда табиха талаар ёһотой оролдолго гаргагданагүй. Гахайн дулаан байра баригданагүй. Ленинэй, Хрущевой нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта эмэ гахайнуудые ороондо оруулха гэхэдэ, азарга гахайгүй байха юм.

Аймагай «Коммунизм», «Байкал» колхозуудһаа бэшэ артельнүүд баһандаа шахуу оороһото культурануудые, тиихэдэ бүхы колхозууд хартаабха, зелёнко болон корнеплодуудые таридаг гээшэ. Энэ ушарта гахайда эдюулхэ юумэн олдохогүй гэжэ яажа хэлэжэ болохоб?

1957 ондо бүхы колхознигууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ хандаһан КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга гараһаар үнихэн болоо. Тэрэ Хандалга соо мяха абалгые дээшэлүүлхэ талаар табигдаһан зорилго энэ аймагта хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна. Гансахан «Байкал» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Батуев) 1957 ондо гүрэндэ тушааха малаа илгажа, тусхай гүүртэ болгоһон, адуулгашадыень урмашуулан, нэмэлтэ түлбэри түлэхэ хэмжээ хараалһан байна. Тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо адуулганда таргалуулагдаха 175 толгой эбэртэ мал илгагданхай. Бэшэ колхозуудай правлени болон партийна организацинууд эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө хайшан гээд мяха ехээр абадаг болохо талаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалаагүй байһаар. Мүнөө болотор аймагай нэгэшье колхоздо таргалуулагдаха малые шэгнэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байха юм.

Адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулжа, гүрэндөө тарган мяха ехээр тушаадаг болохын тулада малшад бүхы хүсэ шадалаараа оролдохо зэргэтэй. Колхозуудай партийна организацинууд ажахын элдэб хэрэгсэлдэ мал гаргашалха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ байна. Гэбэшье, ажахын энэ жэлэй үнгэрһэн таба һара соо аймаг дотор аяар 500 гаран эбэртэ бодо мал, 364 хонин, 173 гахай колхозуудай доторой хэрэгсэлдэ гаргашалагдаа. «Дружба», «Коммунизм», «Байкал» болон бусад колхозууд илангаяа олон мал гаргашалаа. Парти, правительствын табижа байһан зорилготой таарахагүй иимэ буруу ябадал гаргажа байһан колхозой нэгэшье хүтэлбэрилэгшэдтэ зэмэ тохогдоогүй байһаниинь гайхалтай.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада нэн түрүүн үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэй. Теэд хүдөө ажахын шухала зорилгонуудай нэгэн болохо тус асуудал аймагай колхозуудта муугаар шиидхэгдэнэ. Тиимэһээ мүнөө болотор бүхы колхозуудынь нютагай үүлтэрэй малтай. Нёдондо жэлһээ эхилжэ зарим нэгэ колхозуудта тугалые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ арга хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй һанадагай ёһоор, Закаменда гансахан адуулгаар малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэнь бэрхэтэй. Колхоз бүхэндэ силос ехээр дараха, зелёнко, кукуруза болон бусад культурануудые тариха, сабшалангайнгаа газар үргэдхэхэ хэрэгтэй. Тиимэ арга боломжо эндэ гүйсэд бии.

1957 ондо Закаменай аймаг 12 мянган центнер мяха гүрэндэ тушааха байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада аймагай колхозууд бүхы арга боломжоёо дүүрэнээр ашаглахын түлөө эрид шууд тэмсэхэ ёһотой.

Б. Дашиев, манай тусхай корр.

Зориг бадаруулагша хүсэн

Ороноймнай бүхы совхозуудай ...лмэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэ ...тиин ЦК-гэй СССР-эй Министр...дэй Соведэй Хандалгатай «Эр... совхозойхид үргэнөөр танил... байна.

Совхозой 2-дохи отделениин га... фермынхид Хандалгатай һо...жон танилсаа. 18 жэлдэ таһалга...гүй хүдэлжэ байһан эрхим га...шан нүхэр П. Горюнова нигэжэ ...үлбэ:

—Партиин ЦК-гэй, СССР-эй Ми...трнүүдэй Соведэй Хандалга урма зоригыемнай улам бадаруулна, ажалай шэнэ амжалтада уряална. Би даажа байһан гахай бүриһөө 22 поршоонхо абажа түлжүүлхэб.

Мүн 2-дохи жэлээ хүдэлжэ байһан залуу гахайшан Л. Калашникова эхэ гахай бүриһөө 22-һоо доошо бэшэ поршоонхо абаха байһанаа мэдүүлээ. Гахай шахагшад И. Калашникова, С. Рачинская болон бусад түрүү арга хэрэглэжэ, сүүдхэдээ гахай бүриин шэгнүүрые 500—500 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ шиидээ.

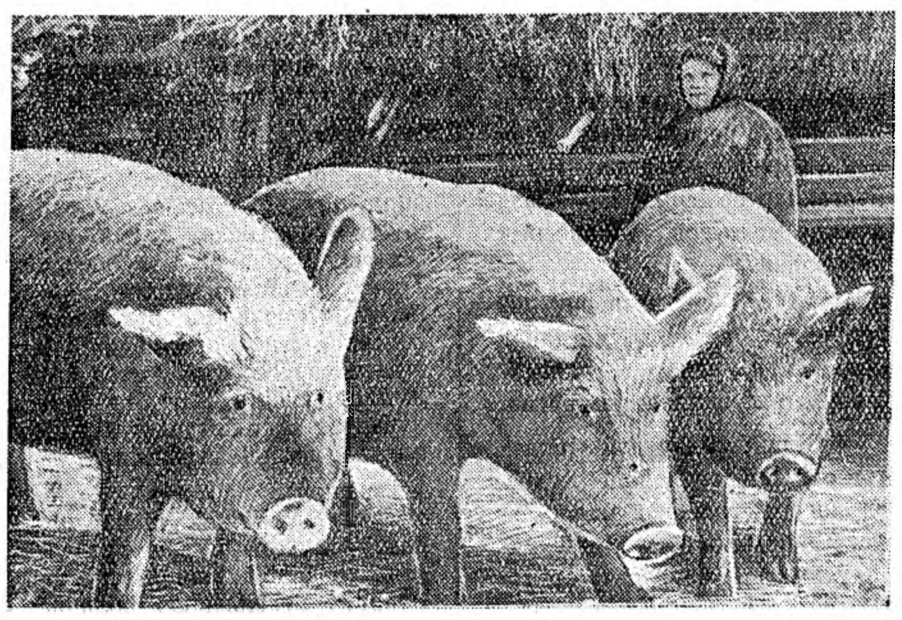
Боом, Шэнэһэтэ, Хүсөөтэ гэжэ отделениинхид шэнэ байдалда ороод түбхинэжэ байна. Эндэхи зон мүнөө булта совхоздо оронхой.

Партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые Шэнэһэтын фермынхид халуунаар угтаха зуураа, ажалай шэнэ амжалта туйлахаар шиидэнэ.

—1500—1500 литр һү һаахабди, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэбди, үнеэдэй харууһалгые һайжаруулхабди,—гэжэ эндэхи һаалишад мэдүүлнэ.

Т. Гармаев, манай корр.

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Любовь Александровна Варфоломеева нэгэ дахин түрүүлхэ гахайнуудай байра сэбэрлэхээ байна. **А. Мантаевай** фото.

Зүб табигдаһан асуудал

Гахайн фермэдэ ажаллахаяа нёдондо энэ үедэ ерээ һэм.

Колхозойнгоо мяха абалгые 40—43 процент энэ жэлдэ дээшэлүүлжэ, гүрэндөө тарган мяха ехээр тушааха зорилго урдаа табяад байхадань, бидэнэр, гахайшад Смоленскэ областиин колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые халуунаар дэмжэн иимэ уялгануудые абаабди гэбэл: эхэ гахай бүриһөө 20 поршоонхо абажа түлжүүлхэ, эхэ гахай бүриһөө тонно мяха жэл соогоо абаха, тиихэдэ гүрэндэ тушаагдаха гахайнуудай шахалгые һайнаар эмхидхэхэ. Хэрбээ эдэ уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадабалнай, манай колхоз мяха абаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ байна.

Эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абадаг болое гэһэн асуудалые газетын хуудаһан дээрэһээ һонирхон уншаад, өөрынгөө фермэ дээрэ абажа, бодожо үзэхэдэмнай, манайшье фермын гахайшад эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абаха дүүрэн арга боломжотой. Энэ тон зүб табигдаһан асуудал. Энээниие хайшан гээд бэелүүлхэбибди? Бидэнэй харууһалжа байһан һайн үүлтэрэй, томо 9 эхэ гахай январь һара соо тус бүреэ 9—12 поршоонхонуудые гаргаа юм. Эдээниие июль, август һара болотор байлгаад шахажа, тус бүриинь 60—70 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндөө тушаахабди. Мүн июнь һара соо эхэ гахайнуудые хоёрдохёо түрүүлжэ, поршоонхонуудыень 50 килограмм шэгнүүртэй болгоходомнай эхэ гахай бүриһөө тонно мяхан абтаха байна. Зүгөөр энээниие туйлахын тула эхэ гахай бүриһөө шадаал һаа олон поршоонхонуудые абахые оролдохо, абаһан поршоонхонуудаа һайнаар түлжүүлжэ ехэ болгоод, 5—6 һаратайһаань эхилжэ 7—9 һаратай болоторынь шахаха хэрэгтэй.

Мүнөө поршоонхонуудаа һайн байрада байлгажа, зүбөөр харууһалнабди. Поршоонхонуудаа хүхүүлжэ байха үедэнь эхыень үлэмжэ һайнаар, үдэртөө гурба дахин эдеэлүүлнэбди. Тэжээлэйнь рациондо: шэниисын, ячмениин, мүн хара таряанай оороһон, турнепс, силос гэхэ мэтэ оролсоно. Тиигээд хоёр һара болоходонь поршоонхонуудые эхэһээнь һалгаажа, тусгаар һайн харууһа, эдеэлүүлгэндэ табидагбди. Эхэһээнь һалгааха үедөө тэжээлэйнь рациондо машиндагдаһан һү горьтойхоноор оруулдагбди.

Тиихэдэ 6 залуу эхэ гахай һаяар түрүүлээд, шахалганда табихабди. Мүн үнгэрэгшэ жэлэй, мүнөө 5—6 һара болоһон 59 гахай шахагдажа байнхай. Тиигэжэ 200 толгой гахай тобир таргаар гүрэндэ тушаагдаха юм. Энэмнай нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ болоно.

Хүдэлмэридэмнай ехэхэн дутагдалнууд бии. Нэн түрүүндэ гахай олоор үсхэбэрилжэ, шахаха хэрэгтэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Ажалнай гуримшуулагдаагүй, гахайн тэжээлэй рацион табигдаагүй байһаар. Эхэ гахайнуудта, мүн поршоонхонуудта минеральна тэжээл үгтэнэгүй. Энээн тухай хэды хэлэдэгшье һаамнай, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абанагүй.

Тиихэдэ, уһа намагтай тааруу зохид газарта зунай сагта лагерьна байра бариха ёһотой бшуу. Тиимэ байрын үгы дээрэһээ боложо гахайнуудаа жэлэй дүрбэн сагта нэгэл газарта байлгаха баатай бологдоно. Мүнөө үбэлэймнай байрада тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ үгы юм. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—манай колхозой зоотехник нүхэр Матвеева, МТС-эй главна зоотехник нүхэр Полусуровшье манайда тон үсөөн ябадаг, сэхыень хэлэхэдэ гахай үсхэбэрилхэ ажал тээшэ нюураараа харадаггүй гэхэдэ болохо байна.

Колхозуудта мяха абалгые эрид ехэ болгохын түлөө гахай үсхэбэрилгэеэ һайжаруулжа, гахайшан бүхэн эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абахын түлөө оролдоё!

Ю. Шабанова, Хориин аймагай «Красный партизан» колхозой ахалагша гахайшан.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Худалдаа наймаа һайжаруулхаар болоо

Баргажанай аймпотребсоюз нёдондо жэл эд бараа урда урдынхидаа орходоо ехээр наймаалбэшье, түсэбөө оройдоол 69,9 процент дүүргээ. Аймаг доторхи сельпонууд (Усть-Баргажанай рыбкоопһоо бэшэнь) нэгэниишье эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые дүүргээгүй.

Һая үнгэргэгдэһэн пайщигуудай түлөөлэгшэдэй аймагай суглаан дээрэ тус аймпотребсоюзай хүдэлмэриин дутагдалнууд шангаар шүүмжэлэгдэһэн байна. Олон хүн энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аймпотребсоюз складтаа байһан эд бараануудаа саг соонь наймаанда гарганагүй, түрүүшын хэрэглэлэй эд бараагаар магазинуудаа таһалдуулна, колхозуудай холын малшадта нүүдэл ларёк саг соогоо эльгээнэгүй гэжэ шүүмжэлһэн байна. Колхозуудай үйлэдбэридэ, тэрэшэлэн ажалшадта хододоо хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралдаа абадаггүй, эд хэрэгсэлнүүдые асарха түсэбые буруугаар табидаг байһаниинь элирүүлэгдээ.

Мүнөөшье энэ аймпотребсоюзай магазинуудта автомашинын частьнууд, барилгын хэрэгсэлнүүд, элдэб һонин ном, шаажан амһартанууд, пеэшэнгэй үүдэ, хаабар гэхэ мэтэ зүйлнүүд наймаанда гаргагданагүй. Гадна, нёдондо худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй түргэ түргэн һэлгэгдэхэ, ажалһаа гаража ошохо ушар олоор үзэгдөө. Энээн дээрэһээ боложо гүрэнэй зөөри хулууха, урихэ ушар үзэгдэһэн, эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ ехэхэн һаад түбэг ушаруулагдаһан байна.

Энэ аймпотребсоюз нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэл 60 миллион түхэригэй эд бараа ажалшадта үлүү ехээр наймаалха түсэбтэй юм. Теэд тэрэнээ саг болзор соонь, амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада, нэн түрүүн пайщигуудай шүүмжэлэлнүүдые хараадаа абан, ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар һайнаар хангаха зэргэтэй.

Д. Гыргенов.

Хэды болотор иимэ байхаб

Суулга нютаг (Мухаршэбэр) гээшэмнай болбосон түхэлтэй боложо байһан һуурин. Эндэ дунда һургуули, больница, машинно-тракторна станци, хэдэн магазинууд бии юм.

Энэ нютагһаа холо һуудаг малшадта эндэхи сельпо нүүдэл наймаа абаашаха аргатай аад, хэрэгсэдэггүйнь гэмшэлтэй. Тиимэһээ холын малшад сай, мылэ абахаяа ходо Суулга ерэдэг зандаа. Энээн тухай ярилдаан яһала болодог, теэд ямаршье үрэ гарганагүй.

Малшадай эрилтэдэ колхозой правлениин «дүлии балай» байдаг тухай иимэ баримта харуулая. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой Хаяа гэжэ нютагта олон мал байдаг. Эндэ гушаад шахуу үрхэтэ айл ажаһуудаг. Теэд эндэхи ажалшадта кинокартина харуулагдадаггүй, колхознигуудай захиһан газетэ эзэдтэнь хүргэгдэнэгүй. Баниишье байхагүй.

Эндэхи малшад хэды болотор иимэ байхабибди гэжэ хэлэдэгынь тон зүйтэй.

М. Цыренов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Дутуу дундануудынь усадхагданагүй"

Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Хэлтэгы гэжэ газарта байдаг отарануудай хурьгадай байра муу, уйтан, харанхы. Мүн эндэ газетэ, журнал болон нүүдэл наймаан асарагданагүй гэһэн статья манай газетын мартын 1-нэй номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон юм.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байба.

КПСС-эй айкомой бюро дээрэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретариин тоосоон шагнагдаба. Дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тула колхозой правлениин зүгһөө зохихо хэмжээнүүд абтаба. Мүн малшадые хэрэгтэй эд бараагаар хангахын тула аймпотребсоюз нүүдэл наймаа эмхидхэһэн байна. Энээн тухай манай редакцида Зэдын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цынков мэдээсэбэ.

„Гуримгүй наймаалагша"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо Хориин аймагай центрдэхи мяханай магазинай наймаалагша нүхэр Филипповэй худалдаа наймаанай гурим эбдэһэн тухай хэлэгдэһэн байгаа.

«Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар булта зүб байба. Ажалдаа хойрог нобшоор хандадаг нүхэр Филипповтэ шанга донгодолго үгтэбэ»,—гэжэ манай редакцида Хориин аймпотребсоюзһаа мэдээсэбэ.

Театр

„Сэсэгмаа"

Зүжэг харагшын тэмдэглэл

«Сэсэгмаа» гэжэ зүжэгые хараагүй ...али ном дээрэ уншаагүй хүн манай ...тон хомор байха ёһотой. Энэ зү... хорин гаран жэлэй саана манай ...арадай бэлигтэй уранзохёолшо ...со Тумунов бэшэһэн байгаа. Эдэ ...үүдтэ «Сэсэгмаае» манай респуб... городуудай, хүдөө нютагуудай, ... Агын, Усть-Ордын национальна ...гуудай залуушуул дахин дахин ...жа, зондо һонирхуулан харуулжа ...даг. Энэ зүжэгые Бурят-Монголой ...нэй драмын театр хорин гурбан ...эй саана анха түрүүшынхеэ табижа ...харуулһан юм. Театрын репер...ута «Сэсэгмаа» олохон жэлдэ ябаа.

Бурят-Монголой гүрэнэй драмын ...трынхид «Сэсэгмаае» нилээд һэль...шэнэдхэжэ, һаяхан дахинаа табиба. ...со Тумуновай энэ зүжэгтэйнь удха ...эй «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ ...һаа зарим үйлэнүүд абтажа, «Сэ...маа» нилээд һэльбэгдэн, ондоо бол...доо.

Зүжэгые республикымнай столицын ...зон ехээр һонирхон харана. Театрын артистнууд уран бэлигээ гаргажа, һайнааршье наадана гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Зүжэг хаража һуухада, революциин урда тээхи хаанта засагай үеын бурят зоной бодото байдал байһан сооханоо, зохидхоноор тобойгоод гаража ерэнэ. Зүжэг соо наадажа байһан хүнүүдэй хубсаһа хунар, аяг ааша, абари зан, һанал бодол, үгэ хэлэниинь, гэр бараанай зосоохи газаахи шэмэглэл түхеэрэлгэнь, хашаа хорой болоод, модон орон, үйһэн тоорсог хүрэтэрөө, мүн зураглан харуулһан газаа тала дайда—бултадаа үнэншэмэ бэрхээр харуулагдана. Эдэ бүгэдэнь авторһаа эхилээд зүжэг табигшадай—режиссер БМАССР-эй габьяата ажал-ябуулагша, артист Буянта Аюшинай, тэрэнэй туһалагша Юлия Ятабаевагай, театрын главна режиссер, БМАССР-эй арадай артист Цырен Шагжинай, уран зурааша, БМАССР-эй габьяата ажалябуулагша Борис Чернутовай, мүн бусад олон артистнуудай оролдосото, эрхим ажалаар, шадамар бэрхэ наадалгаар туйлагдана.

Артистнуудай наадалга тухай хэлэхэ болоо һаа, зүжэгэй гол геройнуудай нэгэн—нютагай нюдарган баян Дамба боложо наадаһан БМАССР-эй габьяата артист Буда Николаевич Вампилов тухай тон түрүүндэ тогтожо хөөрэхөөр. Һүүлэй жэлнүүдтэ нүхэр Вампилов олоншье, һайншье образуудые—тэдэниие тоолоодшье яахаб—бии болгожо наадаһан байна. Тэдээнһээнь Дамбын образ бүришье элеэр тобоймо, тусгаар илгарма һайнаар гараа гэжэ һанахаар. Рольдо һайнаар таараһан хүн лэ иигэжэ зүжэгэй эхинһээ абаад дүүрэтэрнь энэ жэгдэ уран һайнаар үнэншэмээр наадаха ёһотой. Заримдаа бүришье жэгтэй зохидоор, шадамараар наадана. Газааһаа орожо ерээд, Рэгзэдэй (артистка Л. А. Абушеева) хажууда дуугарха, дэгэл хубсаһаа тайлаад, тунтага тантага гэһээр орон дээрээ ошожо дабшалаад һуушаха барихыень харахада, баһашье зохидоор наадана даа!

Урдын барга балар сагай үедэ зөөри суглуулхын хойноһоо орожо арад зониие—аха дүүнэрээшье, эгэшэнэрээшье илгаруулангүй —хайра гамгүйгөөр дарладаг, арһа яһан болоторнь үлэсхэлэн хооһоор ябуулан, ажалаа хүүлдэг байһан; доошоо хүнэй болоходо — шэрүүн дошхон, дээшээ хүнэй—ноёд, эзэдэй болоходо—билдагууша һаймһархуу, үнэгэн мэхэтэй, хомхой хобдог нюдарган баянай образые бэлигтэй артист Вампилов шадамараар наадажа, зүбөөр харуулжа шадаа.

Дамбын һамган Тамжадай ролиие РСФСР-эй габьяата артистка Мария Николаевна Степанова тон зохидоор наадана гэлтэй. Ямпайхаджа толгойгоо монсогонуулан, бэеэ зайласагаан угзага—тагзага гэжэ байжа гэшхэлсэгээхыень хараад байхада, баһашье зохид даа. Тамжадай урал амаа томбогошуулхые ямар уран бэрхээр харуулнаб! Үргөөн гэрһээ гараад, сэхэ пиглагашан, гэшхэдэлээ заашье һуларуулангүй, ябаһан хэбээрээ ошожо, тогооной гэрэй үүдые «түрд» байтар үдьхэлөөд нээжэрхихэ, аашалхыень харахада, дураараа орошоһон, ямбатай яршагтай, хэрзэгы хатуу зантай һамган гэжэ этигэхээр. Баһа зөөридөө аргагүй харам, хэбсэг хяһуур һамган гэжэ ойлгогдоно.

Тиихэдэ залуушуулай дундаһаа—Тоһото гулбаагай хүбүүн Гомбын ролиие артист Виктор Самандуев тааруу шадамараар наадана. Ноёной хүбүүн, ухаагаар дутуу, эрхэ, һүлэр, мундуу муяа хүнэй образые залуу артист һайнаар лэ гаргажа шадана. Гомбын роль эгээл иимээр наадагдаха ёһотой гэжэ һанамаар.

Зүжэгэй гол герой Сэсэгмаае артистка Сыремжэ Уладаева болохотойгоор наадана. Залуу артистка аад ехэ зүжэгэй гол геройе энэ тухайгаар наадахадаа, яһалашье һайн лэ гээшэ. Ролёо һайнаар наадахын тулада горьтой оролдолго гаргаа. Тиигэбэшье Сэсэгмаагай образые нэгэ бага ондоогоор—даншье иимэ дарагданги, ходол уй хай боложо байдагаар бэшэ, нэгэ бага хурсаханаар, зоригтой абааштайханаар харуулха хэрэгтэй байгаа гэжэ һанагдана. Түрүүшын сценэдэ Рэгзэд Сэсэгмаа хоёрой хөөрэлдөөе нэгэ бага хүхюуншэгээр, аляатай, һонирхолтойгоор гаргахада болохо байгаа бэшэ гү? Энээн тухай режиссёршье, наадагша артисткашье бодожо үзэхэ аабза гэжэ һанагдана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Сэсэгмаа үетэн нүхэдһөө илгарма дорюун, һаруул һайхан зантай, һүбэлгэн хурса басаган байха ушартай бэшэ гү?

Сэсэгмаагай дуратай хани нүхэр Дэлгэрэй образ үшөөшье һанаһанда хүрэхөөр гаранагүй гээшэ ха. Тиигээдшье зүжэг соо Дэлгэрэй «наадахаар», харуулхааршье тиимэ газар үгы гэжэ һанагдажа болохо. Теэд һайнаар наадажа, харуулжа шадаа һаа, роль ехэ багаараа болодоггүй ха юм. БМАССР-эй габьяата артист Георгий Федорович Лосев рольдоо нэгэ бага таараагүй гээшэ гү, али образоо хүсэд һайнаар бодожо үзөөгүй гээшэ гү?—юрэдөө Сэсэгмаагай тиитэрээ дуралшахаар хүбүүнэй образ гаранагүй. Дэлгэр... Дэлгэр! гэжэ нэрэншье ууҗам, тэниглэн һайхан зантай хүбүүн байхаар гэжэ һанагдана. Теэд энэ зүжэг соо Дэлгэр, ямаршьеб даа, дан тогтууригүй гэхэ гү, угзагашаһан уйтахан досоохитой хүн гэжэ харагдана. Гадна, үбдэгһөө дээгүүр оодон тэрлиг үмдэһэн, үһээ абангүй шэлэ дээгүүрээ арзайтар ургуулжархиһан, юрэдөөл дура татахаар бэшэ байна даа.

БМАССР-эй габьяата артистка Софья Матвеевна Халтагарова Должод хүгшэнэй ролиие ондоо хүнэй тиимээр дабтажа наадахаар бэшэ зохидоор гаргана. Софья Матвеевна ямаршье зүжэгтэ наадахадаа һонирхолтой, хүнэй һанаа сэдьхэлдэ удаан хадуугдахаар образуудые гаргадаг тухайдань хэлэхэ шухала.

Басаганай заһалай юумэ бэлдэлсэжэ байһан Даринма Дэжэд хоёрой рольнуудые артистнууд Цындыма Гончикова, Юлия Ятабаева шадамараар, һонирхолтойгоор наадана. Тэрээхэн һамбаанда нюусаяа хөөрэлдэлгэнь баһашье хабархама зохид. Тиихэдэ үнэнхэһөө иимэл байгаа гэжэ сэдьхэжэ һуухаар даа. Дариимые бардамхан, гоёмсуухан һамган болгожо нүхэр Гончиковагай наадаашань тон зүб. Ихэдэнь бүри һонирхолтой болоно. Зүгөөр, хоёр һамгадай хөөрэлдөөнэй үедэ нэгэ иимэ тааруугүй үгэ (Гончик «залуудаа эриһэнээл абадаг юм һэн» гэһэн Дариимын үгэ) дуулдана.

Дэлгэрэй үеын нүхэр Базарай (артист П. Н. Николаев) образ балай һайнаар гараагүй гэжэ һанагдана. Базар баһал һабандаһан, үбэштэй элүүрыншье ойлгохын аргагүй. Халирхайшагаар наадагдана ха. Гомбын нүхэсэдэг хүбүүн Мархаашхын ролиие залуу артист Бато-Мунко Пурбуев яһала һайнаар наадана. Ургажа ябаһан залуу артист үшөө нэгэ бага зүрхэтэйшэгөөр саашадаа наададаг болоо һаань, бүришье һайн байгаа. Зүжэгэй һүүлшын үйлэдэ оройдоо нэгэ хэдыхэн үгэ дуугарха һогтуу хүниие артист Цыден Бадмаевич Дамдинов баһашье уранаар шадажа наадана даа. «Энэ хамсы шуужархинхай, мундуу хүн архида дуратай, һүгэлсөө наншалдаа үүдхэдэг алтай» гэжэ харамсаараа мэдэхээр. Тоһотын (артист С. Б. Рабсалов), тэрэнэй һамганай (РСФСР-эй габьяата артистка Н. С. Гендунова) болон бусад рольнууд байһан соогоо, нюдэндэ торошохоор бэшэшье һаа, бараг наадагдана.

Пьесын удха тухай тобшо тэдыгээр хэлэхэ болоо һаа, революциин урда тээхи бурят зоной байдал; үншэн, үргэмэл Сэсэгмаа басагые хайшан гэжэ хара хүсөөр барижа, инаг нүхэрһөөнь һалгаан, ноёной ухаа муутай хүбүүнэй һамган болгожо үгэһэн тухайнь харуулагдана.

Ород арадай революционно тэмсэлэй, большевигүүдэй үзэл сурталай нүлөөн доро бурят арадай улам ухаа орожо, хаанта засаг түрын урдаһаа эсэргүүсэн бододог боложо байһыень тухайлхаар. Теэд революционер Намжил Гарма тухай нилээд хэлэгдэбэшье, тэрэнэй нюурынь харуулагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Ном соогоо бии аад, нөөхил «наадаха» юумэн үгы гэгдээд, энэ роль абташоо ха. Тэрэнь буруу. Арад зоной революционно һанал бодолой ургажа, ангиин тэмсэлэй шангадажа байһаниинь нилээд мэдэрэгдэбэшье, революционерэй эндэ бии байһан тухай гансал дурдагдаад, ноёд баядай дунда хүл хөөрсэгэнөөн болгуулаад, өөрыень харуулангүй орхижорхиходо нэгэ юумэн дутуу шэнгеэр һанагдажа, һанаан дунда үлэшэнэ.

Иимэ хэды һанамжануудай байбашье тус зүжэг бүхыдөө һонирхолтойгоор, сэдьхэлээ ханамаар харагдана. Энэ зүжэг—театрын амжалтануудай нэгэн болоно гэнэ һанагдана.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

РЕПОРТАЖ

Оёдолшодой амжалта

Улан-Удын оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ байна. Тус фабрика зургаадахи табанжэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй хоёрдохи кварталай түсэбые болзорһоонь урид, мартын 20-до 104 процент дүүргэжэ, шэнэ амжалта туйлаба.

Байгша оной хоёрхон һара соо фабрикын хүдэлмэришэд 1.673 мянган түхэригэй хубсаһа хунар оёжо, республикын магазинуудта гаргаа. Тэрэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 945 мянган түхэригөөр ехэ болоно. Энэ хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн, фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам һайжарһан, шэнэ технологи дэлгэрүүлэгдэһэн байна. Илангаяа фабрикын гол цехүүдэй нэгэн — юумэ олоор оёдог цех гаар ажаллажа байнхай,—гэжэ РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерствоһээ манай республикын оёдолой фабрикада мэргэжэлтэдые һургахаар ерэһэн түлөөлэгшэд нүхэд Белоусов, Подлесных хөөрэлдэнэ.

Мүнөө тус цех эхэнэрнүүдэй урбуулга дэгэл будагдаһан тарбаганай арһаар түрүүшынхеэ оёжо, худалдаанда гаргаа.

— Шэнэ зүйлнүүдэй оёгдодог болоһонһоо хойшо хүдэлмэришэдэй тоо олон болоо, — гэжэ фабрикын комсомолшууд-залуушуулай бригадын бригадир нүхэр Плюснина хөөрэнэ.

Шэнэ оёдолшодой олонхинь залуушуул — һаял һургуули дүүргээд гү, али республикын предприяти, эмхи зургаануудһаа ерэһэн юм. Эдэнэрэй дүшэниинь богонихон сагай хугасаа соо оёдолшон-мотористын дүршэлдэ, мүн өөһэдөө юумэ эсхэхэ, оёхо мэргэжэлдэ һураһан, үдэр бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэдэг болоһон байна.

һайнаар ажаллаа. Тус цехтэ үнгэрэгшэ жэл болотор хоёр агрегат хүдэлмэрилдэг байгаа юм. Тэдэ агрегадууд нэгэл линиһээ электрын ток абадаг дээрэһээ, оёдолшон-мотористнуудай ажаллахада бэрхэтэй ушарнууд тохёолдодог һэн. Жэшээнь, агрегадай нэгэ машинын эбдэрхэдэнь нүгөө машинануудаа зогсоожо, эбдэрээшеэ заһаха баатай болодог байгаа. Фабрикын хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала цехынгээ хүдэлмэриие шэнэдхэн эмхидхэһэн байна. Тус цехын талмай дээрэ үшөө нэгэ агрегат нэмэгдэжэ, тодхогдонхой. Энэ фабрикада оёдолой 67 машинатай гурбан агрегат хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ оёдолой машина бүхэндэ тусхай электромотор табигдаа. Хүдэлмэришэдэй ажаллахада һайн, зохид болоо. Мүн ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлһэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һараһаа хойшо фабрикынхид эхэнэрнүүдэй намар, хабар үмдэдэг пальто, эрэшүүлэй костюм оёдог болоһон байна.

Тэрэшэлэн байгша оной март һарын эхеэр тэндэ баһа нэгэ цех шэнээр нээгдэбэ. Энэнь эхэнэрнүүдэй урбуулга арһан дэгэл оёхо юм. Мүнөө тэрэ цехтэ арһа элдэдэг дүрбэн тусхай машина табигдаад, ашаглагдажа эхилэнхэй. Арһа элдэдэг дүрбэн хүн, дүрбэн мотористнууд богони сагай хугасаа соо һургагдаад, ажаллажа байна. Елизавета Абидуева, Антонина Марходоева, Матрена Мункина, Тамара Ступакова болон бусад үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхажа, үльгэр жэшээ харуулна.

— Арһаар хубсаһа оёхо гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ юм. Тиибэшье, манай һурагшанар шэнэ мэргэжэл түргөөр, бэрхээр шудална. Илангаяа Елизавета Абидуева арһа элдэхэ аргые түргөөр ойлгожо абаад, шадабаритайсаа соо оёдолшон-мотористын дүршэлдэ, мүн өөһэдөө юумэ эсхэхэ, оёхо мэргэжэлдэ һураһан, үдэр бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэдэг болоһон байна.

Фабрикын цех, бригада бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүн арбаад хоноод лэ гаргагдадаг, согсологдодог. Һаяхан гаргагдаһан дүнгүүдэй ёһоор, Сурен Михайлович Яроносовой хүтэлбэрилдэг цех түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Нүхэр Яроносов тус цехые хэдэн жэлэй туршада ударидажа байнхай. Энэмнай үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлые ажалдаа түргэн нэбтэрүүлдэг, оролдосотой, шадамар хүгэлбэрилэгшэ юм. Мүнөө цех соонь зургаан бригада ажалладаг. Эдэнэрэй хоёрынь — комсомолшууд-залуушуулай, хоёрынь — залуушуулай бригаданууд боложо хубаараад, хоорондоо мүрысэн ажаллана. Бригаднуудай дундаһаа Нина Яковлевна Плюснинагай хүтэлбэрилдэг, комсомолшууд - залуушуулай бригада түрүү һуурида гаранхай. Бригадын гэшүүд һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэжэ, фабрика соогоо суурхуулна. Мүнөө эдэнэрэй бригадада дирекциин, партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинуудай дамжуулгын Улаан тугхан барюулагдаа.

— Энэ абаһан тугаа алдахагүйбди. Манай бригадын гэшүүд түрэл Парти, Правительствынгаа тогтоолтой танилсажа, шэнэ уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнад, — гэжэ нүхэр Плюснина мэдүүлнэ.

— Танай бригадада хэнтнай һайнаар ажалланаб? — гэжэ нүхэр Любочкинаһаа асуухада:

— Хэниинь хэн гэшэгүй, булта һайнаар ажалладаг. Иимэ дорюун, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэдтэй байхадаа, үшөөл һайнаар ажаллажа шадахабди, — гэжэ харюусана.

Фабрикын хүдэлмэришэн бүхэн арьбалалта хэхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Элдэб юумэ олоор оёдог цехын бүд эсхэгшэ Варвара Васильевна Гороховскаягай үүсхэл һайшаалтай. Нүхэр Гороховская гансахан февраль һарада 3082 түхэриг арьбалжа, 39 метр бүд алмаһан байна. Тэрэ бүдөөрнь хүбэнтэй 12 телогрейкэ оёгдожо, наймаанда гаргагдаа.

Тэрэшэлэн фабрикын һара, квартал бүри һайн шанартай, ехэ продукци бүтээн гаргалгань оёдолой машинануудай һаадгүй хүдэлһэнһөө болодог бшуу. Тиимын тула фабрикын механик Александр Насебулович Габидуллин машинануудайнгаа оньһые ходо хёрхоор хаража, шалгажа байдаг.

— Манай фабрика үнгэрэгшэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые 100 процент дүүргэжэ, 9350300 түхэригэй хубсаһа хунар наймаанда гаргаһан байгаа, — гэжэ партийна организациин секретариин орлогшо нүхэр Елизов хөөрэнэ.

Урдаа табиһан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула фабрикын дирекци, партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинууд ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байнхай.

Фабрикын дирекци, партийна организаци суглаа, зүблөө хээд лэ хизаарладаггүй, фабрикынгаа эдэбхитэд-агитатор-

нуудта түшэглэн, лекци, хөөрэлдөө эмхидхэдэг. Фабрикын хүдэлмэришэнэй 70 гаран процентнь залуушуул юм. Тиимэһээ, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой, мүн «Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань улам һайжаруулха тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдтэй танилсаад, фабрикын хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэбые Советскэ Конституциин һайндэр — декабриин 5 хүрэтэр дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур хахад миллион түхэригэй хубсаһа хунар оёхо, үйлэдбэриингөө бүтээсые 4 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абанхай.

Мүнөө фабрикын хүдэлмэришэд тэдэ уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эхэнэрнүүдэй урбуулга арһан дэгэл оёдог цехын (түрүүлэн) бэрхэ оёдолшон Е. Д. Абидуева. 2. Цехын начальник Е. М. Сафронова оёгдоһон дэгэлэй (манто) шанарые шалгажа байна.

Б. Егоров.

Раднажап ЦЫДЫПОВ

Эжын баяр

Бадмын буурал Эжы
Барагдашагүй ехэ баяртай.
Баран булта хүбүүдынь
Багшанар, врачууд болонхой.
Харин одхон хүбүүниинь
«Хара ажал» хэхэм гээ...
Буурал сагаан эжынь
Бодолгото болон үлэһэн гээ...
Арбан найма наһатайдаа
Аттестат гартаа абанхай:
«Ажалайм үүдэн нээгдэбэ,—гээд»
Ажаллахаар ошоо колхоздоо.
Түрүүшээр хэды ядалдабашье
Түргэн ажалдаа тэбхэжэ,
Удангүй һаалишанай нэрэ
«Улаан Сэлэнгэдэ» магтагдаа.
Һаалишан байхынгаа хажуугаар
Һурадаг юумэл заочноор,
Зоотехнигэй мэргэжэл
Заатагүй тэрэ шудалхал.
Һуралсалаа ажалтай холбоһон
Һаалишанай нангин хэрэгые
Комсомол зүрхөөр дэмжээшэд
Колхоз тээшээ шамданхай.
Мүнөөл эхынь зүрхэндэ
Мунхэ наран толорбо.
Барайтан байһан сэдьхэлынь
Баяраар дүүрэн салгидаба.

„Колхозой ажабайдал" гэжэ газетэ

Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой правлени ба парторганизациин орган—«Колхозой ажабайдал» гэжэ олон тиражтай газетэ хэблэлһээ гаргагдаба. Тус газетэ һарадаа 2 дахин 350 хэһэгээр аймагай типографида хэблэгдэжэ байха юм.

М. Николаев.

Польшын болон ДРВ-гэй правительственна делегацинууд хэлсээ хэжэ дүүргэбэ

ХАНОЙ, апрелиин 6. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын болон Польшын Арадай Республикын правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнэй дүнгүүд тухай хамтын декларацида, мүн табан жэлэй туршада хоёр оронуудай хоорондо соёл болбосоролой талаар холбоо барисаа бэелүүлхэ тухай хэлсээндэ апрелиин 6-да гар табигдаа.

ДРВ-гэй правительствын зүгһөө ДРВ-гэй премьер-министр, гадаадын хэрэгүүдэй министр Фам Ван Донг гэгшэ, Польшын правительствын зүгһөө делегациин толгойлогшо, Польшын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич гэгшэ хамтын декларацида, мүн соёл болбосоролой талаар харилсаатай байха тухай хэлсээндэ гараа табяа.

Польшын правительственна делегаци Хитадай Арадай Республика ошохоёо самолёдоор мордоо. Президент Хо Ши Мин болон Вьетнамай Демократическа Республикын бусад хүтэлбэрилэгшэдые Польшын Арадай Республикада айлшаар ошожо ерэхыень уряабди гэжэ Ю. Циранкевич аэродром дээрэ хэлээ.

Фам Ван Донг харюугай үгэ хэлэжэ, иигэжэ уриһанайнь түлөө баясхалан хүргөө.

Индонезиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, апрелиин 8. (ТАСС). Антара агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индонезиин коммунистическэ партиин Центральна Комитет мэдүүлгэ толилоо. Парламентһаа гадуур онсо эрхэтэй правительство байгуулха гэһэн президент Сукарнын ябуулгань энэ мэдүүлгэ соо дэмжэгдэнэ.

Мүнөө бии байһан конституциин хуулинуудта президентын ябуулгань зүрюу бэшэ байһан дээрэһээнь, Сукарно түргэн правительство байгуулха бэзэ гэжэ компартиин ЦК найдана.

Финляндиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

ХЕЛЬСИНКИ, апрелиин 7. (ТАСС). Финляндиин Коммунистическэ партиин Центральна комитедэй пленум апрелиин 6-да Хельсинкидэ нээгдээ. Партиин XI съезд май һарада болохо юм. Энэ съездэдэ бэлэдхэхэ тушаа асуудалнуудые пленум зүбшэн хэлсэхэ.

Индиин парламентын арадай палатада болоһон һунгалтын дүн

ДЕЛИ, апрелиин 6. (ТАСС). 1957 оной февраль, март һарануудта болоһон һунгалтада һунгагдаһан Индиин парламентын арадай палатын шэнэ депутадуудай список хуулиин газарһаа апрелиин 6-да соносхогдоо. Гадна арадай палатын гурбан депутадые Индиин Республикын президент томилоо юм.

Хуулита газарһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, арадай палатада бии байһан 500 һууридa элдэб партинуудһаа 488 депутат һунгагдаа. Тэрэ тоодо Индиин национальна конгрессэй партиһаа 365 хүн, Индиин Коммунистическэ партиһаа 27, арадай-социалистическэ партиһаа 19, Андхра штадай арадай-демократическа фронтһоо (энээндэнь компарти ородог) 2, «Джан Сангх» гэжэ партиһаа 4, тусхай кастануудай федерациһаа 6, «Джхаркханд» партиһаа 6, «Джаната» партиһаа (Бихар штат) 3, хүдэлмэришэн, таряашанай партиһаа 4, Хинду Махасабхаһаа 1, «Ганатантра Паришадһаа» 7, «Марксистский форвард блок» гээшэһээ 2, бэеэ даанги партиһаа 42 (бэеэ даанхай партида ондоо партинуудай гэшүүд, жэшээнь, 7 социалист ородог) 42 хүн һунгагдаа.

Химачал Прадеш, мүн Джамму, Кашмир штадуудай 6 депутат Пенджаб штадай хоёр депутат хожом һунгагдаха.

НАТО-гой сэрэгэй комитедэй заседани

ВАШИНГТОН, апрелиин 6. (ТАСС). Хойто-Атлантическа бүлэглэлэй сэрэгэй дээдэ орган болохо Хойто-Атлантическа Союзай сэрэгэй комитедэй заседани апрелиин 6-да Вашингтондо болоо. Сэрэгэй комитедэй гэшүүд заседаниин урда тээ США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй научно-шэнжэлгын эмхи зургаануудаар ябажа ерээ.

Улан-Баторто Монгол Чехословаки хоёрой хоорон[до] хэлсээн болобо

УЛАН-БАТОР, апрелиин 8. (ТАСС). Чехословакиин Республикын правительствын түрүүлэгшэ В. Широкий Монголой Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал хоёр Чехословакиин Республика Монголой Арадай Республика хоёрой хани барисаан болон харилсаа холбоон тухай договорто апрелиин 8-да гараа табяа. Гадна, Чехословакиин Республика Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондо соёл болбосоролой талаар харилсаатай байха тухай хэлсээндэ гар табигдаа.

Мүн правительствын толгойлогшонор хоёр ороной правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнтэй дашарамдуулан, Монгол Чехословаки хоёрой хамтын мэдүүлгэдэ гараа табяа. Чехословаки Монгол хоёрой харилсаае саашадаа улам хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ тухай, социалистическэ лагериин нэгэдэлые саашадаа бэхижүүлхэ тухай, мүн хоёр гүрэндэ хабаатай уласхоорондын байдалай [...] рим асуудалнуудаар хоёр делег[...] хэлсээнэй үедэ һанамжаяа а[...] даа гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэ[нэ].

Чехословакиин Республикын [пра]вительство Монголой Арадай [Рес]публикые Нэгэдэмэл Нацану[дай] Организациин гэшүүн болгохын [түлөө] саашадаашье оролдохо ю[м гэ]жэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэ[глэг]дэнэ.

Монгол гүрэнэй хэдэн а[жал] ябуулагшадтай хамта Чехослов[аки] ошожо ерэхыень В. Широкий пра[ви]тельствынгаа зүгһөө түрүүл[эгшэ] Ю. Цеденбалые уряа гэжэ мэдү[үлгэ] соо хэлэгдэнэ. Ю. Цеденбал [...] уряалыень хүндэтэй дээрэ хүлэ[жэ] абаа.

Апрелиин 8-да Улан-Баторта митинг болоо. Энэ митинг Мо[нгол] Чехословаки хоёрой арадуудай х[ани] барисаанда зорюулагдажа, Ю. [Це]денбал В. Широкий хоёр тэ[рэ] дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Индонезидэ шэнэ правительство байгуулагда[ба]

ДЖАКАРТА, апрелиин 8. (ТАСС). Индонезиин радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Индонезиин президент Сукарно «ажал хэрэг хүтэлбэрилхэ», парламентһаа гадуур онсо эрхэтэй правительство байгуулаа гэжэ апрелиин 8-да хуулита ёһоор соносхогдоо. Джуанда гэгшэ Индонезиин шэнэ правительс[твын] премьер-министрээр томилогдоо.

Хэдэн партинуудай түлөөлэгш[эдэй] рые нэгэдүүлһэн правительство б[ай]гуулха гэжэ хэдэн дахин хэһэн [оро]длгынгээ буруу һүрэхэдэ, пре[зи]дент Сукарно шэнэ правительс[тво] байгуулха хэрэгые өөр дээрээ [ab]жа абаһан байна.

Лондондо байдаг Йеменэй миссиин мэдүүлгэ

ЛОНДОН, апрелиин 8. (ТАСС). Лондондо байдаг Йеменэй мисси апрелиин 8-да мэдүүлгэ толилоо. Йеменэй Хариб гэжэ нютагай «Натиа» гэжэ харуулай сэрэгтэ Англиин сэрэгэйхид хатуу шэрүүн добтолго апрелиин 5-да хээ гэжэ [...] мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Англиин сэрэгэйхид ехэ бууг[аар] даар буудажа, форт Гошаб бо[лон] хэдэн гэрнүүдые үгы хэһэн байна.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ Польшын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич түрүүтэй Польшын правительственна делегаци Кантонһоо апрелиин 7-до Пекин ерээ. КНР-эй гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай Польшын правительственна делегациин хүндэлэлдэ үдэшэлэниинь уулзалга хээ.

✪ Белфастһаа (Хойто Ирланди) баруун гүрэнэй телеграфна агентствонүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, НАТО-гой радарна түхеэрэлгын байдаг Торр Хэд (Антрим графство) гэжэ Англиин авиационно базада юумэн тэһэрээ.

✪ Греко-советскэ хани барисаанай неделитэй дашарамдуулан греко-советскэ обществын Пирейскэ филиалай гэшүүд Пирейдэ (Греци) суглаа хээ. Парламентын олон депутадууд, Пирей городой мэр Салунакис, обществын түрүүлэгшэ профессор Джонис, хүдэлмэришэд болон албахаагшад, элдэб предприятинуудай эзэд энэ сутлаан дээрэ байлсаа. Мүн Грецидэ байдаг СССР-эй посол М. Г. Сергеев, Болгариин, Польшын, Чехословакиин, Румыниин дипломатическа түлөөлэгшэд айлшадай дунда һуугаа.

✪ Японой профсоюзуудай генеральна соведэй уряалаар ВЦСПС-эй секретарь В. И. Прохоров түрүүтэй советскэ профсоюзна делегаци апрелиин 7-до Токио ерээ. Мүн эб найрамдалые хамгаалха Японой комитедэй, японо-советскэ хани барисаанай обществын болон бусад организацинуудай уряалаар советскэ уранзохёолшо И. Эренбург апрелиин 7-до Токио ерээ.

✪ Цейлон-хитадай хани барисаанай обществын Цейлоной культурна делегаци Пекин ерээ. Соёл болбосоролой, гэгээрэлэй, спортын, бурхан шажанай, эхэнэрнүүдэй организацинуудай элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, таряашадай ударидагшад делегацида оролсоно.

(ТАСС).

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

ГҮРЭНЭЙ ШҮҮБЭРИТЭ ДОТООДЫН 3% УРЬҺАЛАМ[Ж]

1957 оной мартын 30-да Рига городто болоһон шүүбэринүүдэй 56-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй серинүүд болон облигацинууд[ай] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаба:

Серинүүдэй № №	Облигацинуудай № №	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй № №	Облигацинуудай № №	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй № №	Облигацинуудай № №	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй № №	Облигацинуудай № №	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
001542	49*)	5 000	032935	35*)	5 000	052877	1—50	400	078386	1—50	[illegible]
002884	36*)	5 000	033115	1—50	400	053918	1—50	400	078861	30*)	[illegible]
003462	15*)	5 000	033134	1—50	400	054029	1—50	400	079958	41*)	[illegible]
005869	1—50	400	033407	1—50	1 000	055509	13*)	5 000	080194	26*)	[illegible]
006022	38*)	10 000	033567	1—50	400	055627	13*)	5 000	080321	40*)	[illegible]
006294	1—50	400	033574	1—50	400	055945	1—50	1 000	080941	19*)	[illegible]
006491	1—50	400	034466	07*)	10 000	056242	1—50	400	081263	05*)	[illegible]
006536	40*)	5 000	034951	30*)	5 000	056641	39*)	10 000	081521	41*)	[illegible]
006895	1—50	1 000	035544	1—50	400	057050	49*)	25 000	081978	02*)	[illegible]
006962	45*)	5 000	035697	46*)	10 000	058877	23*)	5 000	083071	1—50	[illegible]
007644	1—50	400	036056	1—50	400	059275	07)*	5 000	084345	24*)	[illegible]
007900	1—50	400	036466	22*)	5 000	059326	18*)	5 000	085418	26*)	[illegible]
010148	40*)	5 000	038529	1—50	1 000	059931	25*)	10 000	086593	07*)	[illegible]
010155	15*)	5 000	038946	19*)	5 000	061265	1—50	400	086746	23*)	[illegible]
010342	26*)	10 000	038993	1—50	400	062247	1—50	1 000	087372	41*)	[illegible]
010379	1—50	400	039234	30*)	10 000	062249	1—50	1 000	090130	46*)	[illegible]
011015	05*)	10 000	039351	15*)	5 000	063658	07*)	5 000	090340	1—50	[illegible]
011162	43*)	5 000	039733	30*)	5 000	065227	01*)	10 000	090569	1—50	[illegible]
011312	1—50	400	040708	11*)	5 000	065414	15*)	5 000	093467	1—50	[illegible]
012464	11*)	5 000	041595	02*)	5 000	065918	27*)	5 000	093776	49*)	[illegible]
014377	50*)	5 000	042615	1—50	400	066002	17*)	10 000	093911	1—50	[illegible]
016552	40*)	5 000	042753	23*)	5 000	066176	02*)	5 000	095117	31*)	[illegible]
017184	05*)	5 000	043268	46*)	5 000	067994	49*)	5 000	095206	1—50	[illegible]
018032	1—50	400	043904	18*)	25 000	068162	1—50	400	095350	45*)	[illegible]
020383	47*)	10 000	044075	43*)	5 000	068521	23*)	5 000	095396	36*)	[illegible]
020948	1—50	1 000	044706	1—50	400	069509	1—50	400	095741	01*)	[illegible]
021457	17*)	5 000	044955	47*)	5 000	069784	1—50	1 000	096170	1—50	[illegible]
021730	1—50	400	045708	1—50	400	070108	13*)	5 000	096442	10*)	[illegible]
023526	39*)	5 000	046437	19*)	10 000	070615	49*)	5 000	096471	1—50	[illegible]
023824	1—50	400	047055	26*)	5 000	070681	23*)	5 000	096622	38*)	[illegible]
024966	1—50	1 000	047110	13*)	10 000	073546	39*)	5 000	097034	22*)	[illegible]
025289	16*)	50 000	047656	31*)	5 000	073963	1—50	1 000	097861	20*)	[illegible]
025607	1—50	1 000	047700	46*)	5 000	074193	1—50	400	098298	27*)	[illegible]
027458	07*)	5 000	047858	1—50	400	074663	24*)	25 000	098737	44*)	[illegible]
027751	49*)	5 000	048294	23*)	5 000	074742	1—50	400	098810	19*)	[illegible]
027931	19*)	5 000	049588	1—50	400	075964	08*)	5 000	098911	1—50	[illegible]
028753	24*)	5 000	049829	1—50	400	076010	1—50	400	098966	27*)	[illegible]
028991	19*)	5 000	049879	31*)	5 000	076511	27*)	5 000	098976	47*)	[illegible]
029397	20*)	10 000	050079	12*)	10 000	076743	43*)	50 000	099133	24*)	[illegible]
029671	1—50	400	050179	02*)	5 000	077309	04*)	25 000	099585	35*)	[illegible]
030147	1—50	1 000	051120	26*)	5 000	077445	21*)	5 000	099916	12*)	[illegible]
030387	1—50	400	051542	05*)	5 000	077859	34*)	5 000			
032431	1—50	400	052309	46*)	5 000	077942	03*)	5 000			

*) Энэ серии облигациин нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэриг шүүбэринүүд тудаа.

БМАССР-эй госсберкассын ба госкредитэй управ[лени]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00395. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 21[illegible]